

OLAV

Redaksjonelt, s. 2
Dialog - ikke vold!

Tordis Ørjasæter, s. 3
Sigrid Undset og kirken (2)

Torbjørn Olsen, s. 8
Verdenskatekismen på norsk

Gun Jeanne Wreden, s. 15
Religion og fred

Michel Beckers, s. 18
En preken om ånd og bokstav

Nyutgivelse av Romano Guardini, s. 20
“Bønnens forskole” - til fordypelse

Blikk på tiden, s. 24
To ganger tiltredes - og et klikk

ST. OLAV

Dialog - ikke vold!

Ved nyttårstider ble fire katolske prester drept i Algerie. Det er en relativt ny vri i den algirske tragedie at skytset rettes mot kristne utlendinger. Under fjorårets Afrika-synode bemerket biskopene at den katolske kirke i Algerie inntil da hadde sluppet relativt uskadd fra urolighetene i landet. Men ikke før hadde man sagt det, ble to nonner drept - kort før synodeslutt. Så fulgte flere drap - og nå ved årsskiftet altså de fire prestene. De tilhørte en orden grunnlagt i forrige århundre av den første erkebiskop av Algerie. Dengang het den "De hvite fedre", nå kaller de seg Misjonsorden for Afrika.

Hvorfor de ble drept? Ifølge de islamske ekstremister som står bak drapene, var aksjonen et ledd i en kampanje med det mål "å utrydde og fysisk likvidere de kristne korsfarere".

Ordet korsfarere er neppe tilfeldig valgt. Det har en særdeles uhyggelig klang i islamske ører. Men dagens 'hvite fedre' i Algerie har lite og intet til felles med tidligere tiders korsfarere - eller det bilde dagens arabere måtte ha av dem. Ordenen, som også har en kvinnelig gren, driver, ifølge våre kilder, ingen form for proselyttisme, men har konsentrert seg om humanitært og sosialt arbeid: Den driver yrkesskoler og opplæringsentre, tar seg av fattige og hjemløse og hjelper der det trengs, så langt man makter. Prestene og søstrene snakker flytende arabisk, de har stor respekt for islam og har studert nord-afrikansk litteratur og kultur. Deres liv er en form for levende dialog med islam. De deler den muslimske lokalbefolknings til dels harde levekår, er åpne for å lære fra dem, samtidig som de søker å formidle - ved sin livsførsel - det kristne kjærlighetsideal: den grenseløse kjærligheten.

At de fire som ble myrdet, hadde lykkes et stykke på vei, så man tydelige tegn på den dagen de ble begravet: Da holdt alle butikker og verksteder i Tizi Ouzou, stedet der de ble drept, stengt som tegn på respekt.

Hvorfor trekke frem denne saken i en tid hvor vi i særlig grad minnes

Auschwitz og myrderier av ganske annet omfang enn en snau håndfull franske prester i fremmed land? Fordi dialogen med islam må være en prioritert oppgave for de kristne kirker nå på terskelen til det 21. århundre. Det blir ingen lett dialog. Farlig kan den også bli - det viser mordet på de fire i Algerie.

Dermed intet ondt sagt om alle de muslimer som oppriktig ønsker fred - og fredelig sameksistens mellom religionene. Det siste, fredelig sameksistens i toleransens ånd, er nemlig ikke så selvsagt innen alle deler av det store muslimske fellesskap som vi kristne, gjennom en lang og langt fra skyldfri historie, har innsett at det må være. Fredens vei er Guds vilje.

For katolske kristne er toleranse-direktivene klare, og har så vært siden Det 2. Vatikankonsil åpnet kirkens øyne så den så 'de andre' som jevnbyrdige samtalepartnere, og ikke som usalige heretikere eller hedninger. At den tankegangen ikke ligger så langt tilbake - til tross for at den er såre uevangelisk - er en annen sak, som maner til adskil- lig ydmykhet.

Men altså: direktivene. "Religionsfriheten er selve hjørnesteinen for all frihet; å hindre andre fra fritt å uttrykke og leve sin tro, er ensbetydende med å sette sin egen frihet i så måte på spill," sa pave Johannes Paul II til en konferanse om "Verdens frelse: Religioner for fred" i Roma før jul i fjor. Og minnet om at den religiøse dialog skal være et vitnesbyrd om "den verdighet hvert enkelt menneske eier, uansett etnisk, religiøs eller politisk tilhørighet". Dialogen skal være vitnesbyrd om at "vi respekterer og elsker alle mennesker fordi de er skapt av Gud og derfor har enorm verdi," sa paven. Og understøttet at "religionen aldri må brukes som påskudd for konflikt".

Ordet fred går igjen i mange sammenhenger i dette nummer av St.Olav. Et av oppslagene heter "religion og fred". Kanskje burde det hett "religion er fred"? Det er *det* all ekte religion var ment å strekke seg mot. UKJ

Et foredrag med ovenstående tittel var ett av innslagene ved en studieuke, arrangert på Katarinahjemmet i juli i fjor. Med Tordis Ørjasæters tillatelse gjengir vi foredraget - i en litt forkortet utgave. (Første del av artikkelen stod i forrige nr.)

Søster Olave

Det er naturlig å se Sigrid Undsets giverglede eller giverplikt - det dreier seg vel om begge deler - i sammenheng med at hun den syvende mars 1928, på den hellige Thomas Aquinas' dag, gikk inn i Dominikanerordenen som dominikanerinne av den tredje orden. Da hadde hun vært gjennom prøvetiden, og var ikke i tvil da hun skulle velge seg en helgen. Det måtte bli Olav, helgenkongen sto henne nærmest av alle, hun ville kalles etter ham og hete søster Olave.

I St. Dominikus-klosteret fant hun et fellesskap både intellektuelt og religiøst. Denne ordenens vekt på forkynnelse og kunnskap kjentes nok naturlig for hennes eget intellekt og temperament. Som legdominikanerinne forpliktet hun seg til morgen, middag og kveld å be de samme bønner som ble bedt i klosteret, og fikk på den måten del i et åndelig fellesskap med klosterbrødrene og søstrene. Hun trengte det, hun som var alene katolikk og levde så adskilt fra Kirken. Helst skulle hun også gå til daglig messe, men det var altfor lang vei til Hamar. Men hun etterlevde det hver gang hun var i Oslo, da møtte hun oftest til den første messen tidlig om morgenen. Nattevakten på hotell Bondeheimen sa til henne en gang hun trippet ut i morgenmørket: "Nu går De ut fru Undset, på den tiden da De før kom hjem."

Som legdominikanerinne forpliktet hun seg til å leve et så godt kristenliv som mulig, i dominikansk ånd, og lyde

ordenenes regler. Hun fikk etterleve fatigdomsidealet på *sin* måte. Og så ga hun bort. Også smykker, hun moret seg når hun sendte smykker til venner, hun som hadde drømt om vakre smykker i sin ungdom - nå ga hun dem bort.

Helst skulle hun ikke gå i teater heller, eller ta del i verdslige fornøyelser. Men det ble gitt dispensasjon, og selv så hun det nå nærmest som et arbeid hun var pålagt. Og ikke skulle hun fråse hverken med mat eller drikke. Det var ikke enkelt, med alle gjester og Mathea Mortenstuens kokkekunst, og middager med vennene når hun var i byen. Men i det daglige hjemme på Bjerkebæk prøvde hun i hvert fall å la fredagene være enkle i matveien, og forøvrig overholde fastetiden, hun selv og hennes husfolk.

Det var nesten så hun misunte dem som var religiøse ganske som en selvfølgelighet; for henne ble det aldri noen vane. Det vanskeligste var å leve et fromt liv. Hovmotet var hennes synd, det visste hun godt nok. Og raseriet inni henne når hun innimellom slett ikke orket sine hushjelper og alle avbrudd fra arbeidet.

"Jeg har virkelig en fornemmelse af at Hinmanden selv lusker omkring mig og hvisker fuld av falsk deltagelse: skulde du ikke forsøke at lette dit hjerte, band litt, skjeld ut dine husdamer, jul op ungerne dine osv osv," var hjertesukket i et brev til vennen Gösta af Gejerstam. For hun fikk jo ikke ro til å arbeide! Det ville hjulpet å banne:

"Jeg har en fornemmelse av at en smaadjævel følger mig i hælene for at stenografere mine hemmeligste tanker, hver gang en ny kjær ven eller nær slektning arriverer paa besøk", skrev hun til pastor Joseph Theuwes som ble hennes gode brevvenn gjennom flere år.

Men på ett område kunne hun etterleve legdominikanerinnenes regler: hun skulle forkynne og hjelpe sin kirke og dens prester. Det passet henne også - selv om hun tidvis var trett av all avis-polemikk og artikler som tok så alt for mye tid fra diktingen, som jo var hennes egentlige arbeid. Men her kunne hun da opppfylle løftene, når hun og dominikanerpatrene skrev og arbeidet sammen. Hun måtte bruke sitt intellekt og temperament i forkynnelsen av Den katolske kirkes herlighet. Det ventet nok St. Dominikus av henne: den som meget er gitt, av ham skal meget kreves.

Så hun satte stor pris på det hver gang en av prestene fra St. Dominikus besøkte Bjerkebæk. Da ble peisestuen gjort om til kapell med morgenmesse for Bjerkebæks beboere og de få katolikkerne som fantes på Lillehammer. "Og saa vet du at det var som et slags vaarbud at se en ordensprest i sin hvite munkekutte ferdes i et norsk hjem, og sitte tilbords med norske mænd og kvinder og børn igjen - sagtens for første gang siden reformationen," skrev hun til Helena Nyblom i 1925.

Kontakten med de andre katolikkerne i menigheten på Hamar, både de som var født katolske og de som konverterte, gjorde at hun ofte ble spurt om å være fadder, noe hun sa ja til, og syntes hun måtte ta høytidelig. Både tok hun gudbarna med i sine bønner, og ga dem store presanger til dåpen.

To store gleder hadde hun også i familien. Både moren og den eldste stedatteren Ebba konverterte; Ebba i 1928, og moren, Charlotte Undset i 1929. 73

Krig og fred i dagens verden

"Pavens årlige nyttårstale til det diplomatiske korps var preget både av pessimisme og optimisme," noterer *The Tablet*. "Krig og vold er smittefarlig, men det kan også freden være. 'La oss derfor gi den alle sjanser'," sa paven.

I sin *tour d'horizon* kom paven bl.a. inn på den svært så skjøre våpenhvilen i Bosnia og understreket at varige løsninger på konflikten "ikke må bygge på tilfeldige erobringer av noen av partene. Vi må aldri

komme derhen at loven godkjenner resultater som er oppnådd ene og alene ved hjelp av vold".

Altfor mange folkeslag "fristet til å gripe til vold og hat", sa paven og oppfordret til å få slutt på den "uverdige våpenhandel som oppmuntrer dem som stoler på våpnene alene".

Han kom også inn på de moralske sider ved internasjonale eksport- og importforbud. Slike pressmidler mot regjeringer som har brutt de internasjonale regler for

god oppførsel, må brukes med den ytterste varsomhet og ut fra strenge rettslige og etiske kriterier, fordi de også er "en form for maktbruk som påfører sivilbefolkningen store belastninger".

Med tanke på årets 50-årsmarkering av etableringen av FN, sa paven at FNs arbeid viser at "respekt for menneskerettighetene, krav om demokrati og overholdelse av loven er det fundament vi må bygge vår uendelig komplekse verden på".

4

år gammel var hun blitt da hun fulgte sin eldste datter inn i Kirken. Det foregikk i stillhet uten at offentligheten fikk rede på det. Bare familien og dominikanerinnene var til stede i St. Dominikuskirken.

Etter hvert ble Sigrid Undset stadig mer knyttet til disse ordenssøstrene. Etter at Katarinahjemmet ble åpnet, bodde hun som oftest her når hun var i Oslo. Her kunne hun ta del i de daglige messer, og hun likte seg i den fransk-norske atmosfæren i dette dominikanske hjemmet. I begynnelsen kom hun med store pengegaver til Katarinahjemmet, og hver gang hadde hun favnen full av blomster til søstrene og konfekt til de unge pikene.

Det som betydde mest for Sigrid Undset, ved siden av å kunne ta del i de daglige messene, var nok vennskapet som etter hvert utviklet seg mellom henne og priorinnen Mère Marie des Anges Glaizot. Til henne og de andre søstrene snakket hun mer om Mosse, sin psykiske utviklingshemmede datter, enn med noen andre utenom den nærmeste familien. For hun visste at både Mère Marie og søstrene tok Mosse med i sine bønner.

Gösta af Geijerstam, som hun hadde korrespondert med så lenge, lot seg også døpe i 1928. Hun var hans fadder, og det utdypet vennskapet ytterligere mellom dem. Godt med en venn å kunne skrive til om hva det religiøse livet betydde for henne. Hun hadde fått mange å be for, og de regelmessige tidebønner og liturgien kom til å bety stadig mer. Det var så hun nesten syntes synd på protestanter som skulle greie seg med de private bønnene, som ble fattige og begrenset i forhold til den rike tradisjonen som hadde vært en del av Kirkens historie gjennom tidene. Her var den reneste poesi, som hun fikk mer del i for hver gang hun trengte inn i den. Hun var særlig glad i den engelske mystikeren Julian av Norwich' nesten

fem hundre år gamle åpenbaringer. Hun hadde fem ulike utgaver av hennes samlinger, og fordypet seg også i dem når hun skulle be sine tidebønner.

Så når dagen var slutt, tok hun igjen del i det dominikanske fellesskap. Da gikk hun opp på sitt eget soverom og knelte på bedeskammelen. Om sommeren hendte det at hun heller gikk ut i haven for seg selv og ba rosenkransen, med Fader Vor og Ave Maria.

Det katolske fromhetsliv og gaver i den forbindelse er skjult for offentligheten. Den så bare den katolske propagandaen.

Katolske nåtidsromaner og helgenskildringer

Etter at Sigrid Undset var blitt ferdig også med *Olav Audunsson og hans børn*, den kom ut i 1927, og hun hadde fått Nobelprisen i 1928, nærmet hun seg i diktningen igjen sin egen tid. Hun var selv spent på om hun ville greie å skrive noe godt. Eugenia Kielland, en av de kritikerne Sigrid Undset satte mest pris på, hadde skrevet i det svenske tidsskriftet *Ord och Bild* allerede i 1926:

"Efter den retning mot forkyndelse Sigrid Undsets forfatterskap i det senere har tat, skulde det ikke undre om hun efter avslutningen av Olav Audunssons historie atter vendte tilbake til nutidsfortællingen, men nu med katolsk-kristelig indhold. En slik bok fra fru Undsets haand vilde sikkert møtte en interesse som ingen religiøs nutidsroman i Norge siden 'Paa Guds Veie'. Det vilde være i høi grad interessant at se om Sigrid Undset kunde magte at føre det katolsk-ortodokse syn paa livet fra de middelalderske omgivelser over i vort 20de aarhundredes aandelige og sociale miljø."

Oså var det nettopp dette Sigrid Undset var opptatt av: "Nå har jeg planen til en ny roman, denne gang en

moderne roman," skrev hun til Agnes Slott-Møller.

"Helten blir katolik - og han oplever krigstiden og efterkrigstiden og bærer konsekvenserne av sine egne ungdomsmeriter ut fra et helt andet synspunkt end sine omgivelser. Jeg er selv spændt paa hvordan den boken skal bli."

Så meget av sitt eget temperament hadde hun i sin tid lagt ned i Kristin Lavransdatter. Nå brukte hun sitt livs erfaringer som konvertitt og troende katolikk i romanen om Paul Selmer.

Men hun måtte fjerne beretningen fra seg selv: Ingen kvinne eller kunstner eller kontordame eller husmor som hovedperson, men en forretningsmann.

Paul møter katolisismen nokså tilfeldig som hybelboer i et småborgerlig katolsk hjem, hvor det er en fromhet og gudstro som ikke kan unngå å gjøre inntrykk. Han trenger ikke å omvende seg fra lutherdommen, for han har aldri kunnet ta den lutherske kirken på alvor. Han hadde vært nær ved å være ateist, i hvert fall gjorde de prestene han møtte og den kraftløse religionsundervisningen på skolen at han mistet all respekt for den norske kirken. Det er en religiøs intethet han kommer fra, med Grundtvig og nasjonale sanger under morgenandakten. Og så møter han i Den katolske kirke en Gud som er fra evighet til evighet.

Men mye må han lære og sette seg inn i før han kan bli opptatt i denne Kirken. Han begynner med å lese Lukas-evangeliet og de andre evangeliene, den katolske katekismus, helgenskrifter og tidebønner og åpenbaringer. Julian av Norwich's *Revelations* er det vakreste han vet. Men det er ikke enkelt å skulle forklare familie og venner at han går denne veien, at han ikke har muligheter for å komme forbi, når han nå først tror at Den katolske kirke sitter inne med de absolutte sannheter.

Oså bare dette korte referatet viser

Redaktør avsatt

Pater Renato Kizito Sesana, redaktør for "New People", Afrikas ledende engelskspråklige katolske månedsmagasin, grunnlagt i 1989 og kjent som et frittalende organ, er oppsagt av lederen for det ordenssamfunnet som står bak utgivelsen. Ordensgeneralen for "the Combonian Fathers" skal ha handlet etter påtrykk fra kardinal Jozef Tomko, prefekt for Vatikanets Kongregasjon for folkenes evangelisering.

Ifølge det italienske katolske nyhetsbyrået Adista har kreiser i Vatikanet vært svært kritiske til et "Åpent brev til paven", undertegnet av redaksjonen og offentliggjort i bladet i mars 1993. Man har også hatt innsigelser mot påfølgende artikler i bladet i forbindelse med fjorårets Afrika-synode,

artikler der afrikanske teologer slo til lyd for mer frihet for kirken og sterkere inkulturasjon på afrikansk grunn for å unngå feilgrepene fra Kina-misjonen på 1600-tallet. Man uttrykte ønske om mer deltagelse fra grasrota og en mindre byråkratisk og Vatikanstyrt prosess forut for synoden.

Sigrud Undset hadde et nært forhold til dominikanerinnene på Katarinahjemmet, særlig til hjemmets grunnlegger, Mèrete Marie des Anges Glaiot. Foto utlånt av Sta. Katarina Konvent.

hvor meget det er av sin egen omvendelse Sigrud Undset her fører inn i romanen om Paul Selmer.

Nå var det jo langt fra at Sigrud Undset fikk samlet seg helt om romandiktningen. Hun hadde sine forpliktelser overfor tidsskriftet *St. Olav*. Til 900-årsjubileet i 1930 måtte hun selvfølgelig skrive om helgenkongen, og det ble mange kronikker. Når hun arbeidet med slikt stoff, lå fagbøker strødd omkring henne på bord og stoler. "Og jeg ber indtrengende Vor Herre om ikke St. Olav selv kan komme og diktere mig litt hvor det blir vanskelig," skrev hun til pater Theuwes. Disse siste artiklene kom ut som eget festskrift: *Hellig Olav Norges konge*, og hun tok også aktivt del i jubileet på Stiklestad.

Helgenskildringer ble etter hvert en stadig viktigere del av forfatterskapet. Lenge før hun ble katolik hadde hun vært opptatt av helgner. Så tidlig som i 1912 - da hun var på bryllupsreise i England, tolv år før hun konverterte, kjøpte hun Burkes "The Lives of the Saints" og sendte hjem til Norge.

I 1933 ga hun ut en samling essays og artikler, *Etapper. Ny række*, som først og fremst skulle fortelle om helgeners liv, som norske katolikker kjente altfor lite til. "Helgenene er de gudhengivne mennesker som derfor er forbilder for andre, modige og livsnære mens de levde her på jorden, og forbedere for senere kristne", skrev hun.

Ganske særlig hadde Sigrud Undset sans for den hellige Angela Merici. Hun ga artikkelen om henne undertittelen "En kvindesakskvinde". For disse hellige kvinner fikk utfoldelsesmuligheter i Kirken i middelalderen. For eksempel i administrasjon, som den hellige Angela, hun som på overgangen til 1500-tallet dannet og styrte et helt søsterskap av kvinner som skulle tjene de fattige og lære opp småpiker og unge kvinner i kristen tro og tjeneste. Eller den hellige Hildegard av Bingen

Stopp sexturismen!

Sexturismen bør bekjempes like sterkt som våpen- og narkohandel, heter det i en pressemelding fra Vatikanet. Et betydelig antall reisebyråer som gir skinn av å være legale foretagender, er knyttet til internasjonale mafia-nettverk som driver med kriminell utnyttelse av kvinner og barn. Det må bygges opp en "kulturell konsens" mot slik virksomhet samt gjennomføres strafferettslige tiltak mot alle impliserte i sexturismen..

CHRIST IN DER GEGENWART

Paven på reisefot igjen

Fra mediene vil man vite at paven har gjenopptatt sin reisevirksomhet og "sitt religiøse diplomati", som mange kaller det, etter snart et års opphold på grunn av lårhalsbruddet i fjor vår. Reisen i januar nylig var av de lengre: Paven tilbake ca. 32.000.000 kilometer under sin 10-dagers ferd til Filippinene, Australia, Sri Lanka og Papua Ny-Guinea.

At ca. 4 millioner mennesker overvar messen i Filippinenes hovedstad Manila i forbindelse med Verdensungdomsdagen, vil være kjent fra norske medier. Men norske

medieforbrukere fikk neppe med seg at hundretusener av de hovedsakelig ungdommelige messedeltakere, hadde overnattet i parken der messen ble holdt. Og de fikk vel heller ikke med seg de unge som jublet "Lolek, Lolek" - Karol Wojtylas kjæle navn som barn. "Lolek var et barn. Johannes Paul II er en gammel mann," var pavens noe resig- nerte svar på de unges jubel.

Besøket på Filippinene ble regnet som en spesielt viktig del av pavens Asia-reise: Landet er det eneste 'katolske land' i Asia, 55 av landet vel 65 millioner innbyggere er katolikker.

6

som 400 år tidligere bygget opp et kloster som var berømt over hele kristenheten, med et bibliotek som var det største nord for Alpene. Eller den hellige Julian av Norwich, som skrev ned sine åpenbaringer av den guddommelige kjærlighet, en av middelalderens litterære perler:

"Det er jo nemlig saan at saa længe som catholicismen var det dominerende element i Europas aandsliv, saa fik den kvinde som virkelig hadde en indsats at gjøre i sin samtids aandelige liv, ogsaa anledning til at gjøre den," skrev Sigrud Undset.

Hun berettet også om Margaret Clitherow, den første kvinne som led martyrdøden i England. Og hun avsluttet denne artikkelsamlingen med "Til Sankt Jakob", hvor hun angrep sladderens som hun mente florerte særlig frodig blant de nordiske folkene, med deres kaffeslaberaser og kvinneforeninger og mødremøter:

"Hun som rører sin tunge til løgn gjør da sin tunge til vugge for djævelens unge og vugger den flittig som en amme."

Dette forkynte hun like meget for seg selv som for sine medsøstre. Hun hadde så lett for å uttale seg hårdt og hensynsløst når trettheten og irritasjonen tok overhånd.

Så sant og visst trengte hun å gå til skrifte. Det var oftest pater Béchaux hun skriftet for, når hun var i Oslo. Selv om det var fristende å skrifte for sogneprest Kjelstrup på Hamar i stedet; han var mer overbærende. Men hun trengte nok den strengere boten hun ville få hos sin vanlige skriftefar.

Det ser ut som hennes skriftefedre gav henne en konkret og omsorgsfull bot. Sigrud Undset ble jo svær og tung etter som årene gikk, og da påla hennes skriftefar henne en daglig tur hver dag som botsøvelse. Så gikk da hun og venninnen Louise Moe turer oppover Nordseterveien slik at Sigrud Undset

kunne gjøre bot for sine synder. Og hun ble også pålagt å sende gaver til Tyskland som bot for sitt hat mot det tyske folket.

Personlige betraktninger

Selvfølgelig er dette bare blitt streif fra Sigrud Undsets forhold til Kirken - streif fra hennes egen religiøse utvikling, liv og tro, i den grad en utenforstående kan skildre dette. I den boken jeg har skrevet, *Menneskenes hjerter*, har jeg prøvet å beskrive Sigrud Undset ut fra hennes tid - mest mulig hvordan det må ha vært å være henne. Som jeg skriver i forordet:

"Etter hvert som jeg arbeidet med Sigrud Undsets mangeartede forfatterskap, ikke minst hennes artikler, og leste hennes mange brev til familie og venner, ble jeg så fengslet av hennes livshistorie og tankeverden at jeg ønsket å fortelle hennes liv mest mulig slik jeg tror hun selv må ha opplevd det. Dette medførte at jeg måtte velge bort ikke bare den litteraturfaglige vurdering av hennes diktning, men også mine personlige refleksjoner over hennes liv og meninger."

Av de områder jeg da valgte bort, var også mine refleksjoner når det gjelder at hun konverterte så betingelsesløst - så vidt vi kan forstå. Jeg må tilstå at jeg har vanskelig for å forstå at hun tilsynelatende ikke hadde noen motforestillinger mot den tridentinske trosbekjennelsen som gjaldt for konvertitter den gangen, blant annet dette:

"ingen kan frelses utenfor den tro som holdes, troes, forkynnes og læres av den hellige katolske apostoliske romerske kirke. Det smerter meg meget, at jeg har befunnet meg i alvorlige villfarelser imot den, eftersom jeg, ved å være født utenfor denne kirke, har hyldet og trodd lærdomme som strider mot dens lære."

Så helhjertet var hun altså en del av

sin motreformatoriske tid. Nå som prekenen har fått plass også i den katolske kirken i en helt annen utstrekning enn før, og mye av liturgien er på morsmålet - hva ville Sigrud Undset ha sagt, som elsket den latinske liturgi og det latinske språkets presisjon? Ville hun synes det var bra nok med vår egen tids språk for de evige verdier? Kanskje ville hun sørget over Det annet vaticankonsil? Men antagelig ville hun også da vært sin kirke så lojal at hun bøyde seg for dens beslutninger. I forholdet til Kirken og dens læresetninger og moral-kodeks underkastet hun seg totalt.

Trengte hun en autoritet større enn seg selv, også fordi hennes intelligens og enorme kunnskapsrikdom gjorde henne ensom? I Den katolske kirken møtte hun en kunnskapsfylde og en skolerling langt rikere enn hennes egen. Er det dette hun søker, er det bare under en slik autoritet hun kan slå seg til ro?

Den katolske kirken ga henne mening i tilværelsen - fra de store livsspørsmål og til små og store forhold mellom mennesker. Slik som hun skrev i *St. Olav* i forbindelse med julen:

"Og når vi rekker hverandre julegavene i hans navn, vil vi minnes, at han gav oss sol, måne og stjerner, jorden med skog og mark og hav og alt som rører sig der, og alt som grønnes og setter frukt."

Tilhørigheten i Den katolske kirken ble viktigere for henne enn alle andre sosiale tilknytninger. Slik skrev hun til Helena Nyblom:

"Det som binder meg til mine kjære gamle venner mellom kunstnere, er ikke lenger det vesentligste, har jeg litt etter litt lært i de seneste år. Det hendte meg ihøst at jeg gikk, fra en gjennemvaaket nat hos en skuespillerinde direkte til morgenmesse. Og aldri har jeg mere usvigelig sikkert følt, hvad som var drømmer og hvad som var virkeligheten, end naar jeg kom fra dette selskap av mænd og

Buddhistisk boikott av pavebesøk

Buddhistiske religiøse ledere avslo å møte pave Johannes Paul II under hans besøk på Sri Lanka nylig. Paven er ellers kjent som en modig foregangsmann i den inter-religiøse dialog. Men den negative vurdering av buddhismen man finner i hans bok "Over håpets terskel", har virket sårende på den offentlige opinion i Sri Lanka, noterte Robert Crusz i The Tablet før pavens besøk; Crusz er selv fra Sri Lanka og student ved det katolske Heythrop College i London.

I kapitlet "Buddha" vurderer paven "den buddhistiske frelseslære og de metoder som utledes fra den, som 'nesten utelukkende negative'", og han hevder at "den 'illumina-sjon,' den plutselige erkjennelsen Buddha opplevet, besto bare i overbevisningen om at verden er dårlig, at den er en kilde til det onde og til menneskets lidelser".

Et slikt syn på buddhismen var på moten i forrige århundre, noterer Crusz og støtter seg til sin landsmann, teologen og jesuitten

Aloysius Pieris. Hadde buddhismen vært utelukkende gnostisk, ville den forlenget dødd ut sammen med de gamle, høyt utviklede asiatiske kulturer man har forbundet med buddhismen, understreker Pieris. Som lurer på om paven rådførte seg med Det pavelige råd for inter-religiøs dialog da han utformet sine svar i boken. "Det internasjonale buddhistiske fellesskap har, i rettferdighetens navn, krav på en unnskyldning," mener Pieris.

kvinder som kunde sitte fra 8 aften til 6 morgen og snakke om teater og kunst og stemning og sine skiftende følelser [...] at komme derfra til kirken og knælende følge messen foran alteret - det var for mig at vaagne til *virkeligheten* og det vaakne, forstandige, rimelige menneskeliv."

Maren Charlottes død - og Sigrid Undsets egen

Men kanskje ikke på noe område betydde Kirken så meget for henne som i forholdet til datteren Mosse.

23 år gammel ble hun, Maren Charlotte Undset Svarstad. Familien brukte aldri dette navnet, oftest sa de Mosse, andre ganger Tulla. Med årene var hun blitt mer og mer hjelpeløs og forkrøplet. "Mama-mama" var det eneste hun kunne si, og hun ville opp på fanget til moren til alle tider. Hun hadde etter hvert vanskelig både for å gå og stå, måtte mates og trengte stell og omsorg døgnet rundt.

Om morgenen den tolvte januar 1939 skulle Sigrid Undset reise til Oslo, som vanlig skulle hun bo på Katarinahjemmet. Sjøføren Fredrik Bøe var allerede kommet med bilen, for Sigrid Undset våget ikke å være borte fra Mosse over natten, så Bøe skulle kjøre henne frem og tilbake på dagen.

Moren gikk opp for å si adjø til datteren. Og så var det bare hendt: Mosse lå stille i sengen, pustet kort, med halvåpne øyne og var ikke lenger ved bevissthet, pusten kom kortere og stillere, og så var den der ikke mer.

I *Norske helgener* som kom ut i 1937 hadde Sigrid Undset skrevet:

"Bare småbarn og åndssvake som ikke har kunnet synde med vilje begraves uten sjelemesse, med en enkel seremoni hvor det blir bedt for de etterlevende."

Derfor trengtes det ingen vanlig sjelemesse for Mosse. Pater Cadart fra Hamar holdt messe til ære for englene,

det skjedde i et lite kapell på Lillehammer som Den katolske kirken hadde fått to år i forveien. Og så dro hele følget opp til Mesnalien kapell. Der kimet klokkene som til fest, for Sigrid Undset hadde på forhånd forklart den lutherske sognepresten at Den katolske kirke viser ingen ytre tegn på sorg når det er barn som blir begravet. Sogneprest Hauge stilte i ornat, og pater Cadart velsignet kisten, leste lovsangen og innviet graven. Moren skrev til Anders i England:

"Og så blev kisten senket, mens Pater Cadart bad for hennes pårørende, for alle døde på denne kirkegård, og for den i likfølget som blir den neste til å dø - at de alle må få del i den lykke som dette salige barn nu eier."

For det åndssvake, totalt hjelpeløse individ er intet mindre enn *Erfant de Dieu* - Guds barn.

Det var viktig for meg å skrive om Mosse - det var den egentlige bakgrunnen for boken *Menneskenes hjerter*. Og det var om å gjøre å skrive på en riktig måte både om Mosses død og Sigrid Undsets egen. Sin egen død kunne selv ikke Sigrid Undset beskrive hverken i diktning eller brev. Her måtte jeg prøve å finne kilder på egen hånd.

Jeg forestiller meg at hun snudde i døren den formiddagen hun ble lagt inn på Lillehammer sykehus og så hva hun forlot. Jeg visste at søster Xavier, en av

Korset på Sigrid Undsets grav på Mesnali.

de nederlandske Karl Borromeus-søstrene på Hamar, satt hos henne om natten. Og søster Marie Louise på Katarinahjemmet kunne fortelle meg hvilke bønner som helt sikkert ble lest ved Sigrid Undsets seng, og jeg ringte til Meteorologisk Institutt på Blindern for å få vite hvordan været var på Lillehammer den tiende juni 1949. Så jeg kunne skrive:

Det var godt å ha den gamle nonnen ved sengen, med raslingen av rosenkransen i nattestillheten, det litt gebrokkne tonefallet:

Hil dig, Maria, full av nåde, Herren er med dig, velsignet er du iblandt kvinnene, og velsignet er ditt livs frukt, Jesus. Hellige Maria, Guds mor, be for oss syndere nu og i vår dødstime. Amen.

Det ble fredag tiende juni med junimorgensol utenfor vinduene. Sigrid Undset insisterte på at søster Xavier måtte være trett nå, etter å ha våket og bedt hos henne hele natten. Hun trengte å komme til Bjerkebæk og få noen timers søvn. Selv greide hun seg godt alene. Hun kunne ligge og døse så lenge, utover formiddagen.

Plikter og plikter - plikter og begavelse - plikter og lydighet - plikter og ensomhet. Lykkestunder også, for lenge siden. Hadde hun vært tro over lite - eller meget? Var hun blant dem med olje på lampen? Skulle hun få høre ham si: Gå inn til din Herres glede?

Søster Xavier gikk hjem til Bjerkebæk i det vakre forsommerværet. Fruktblomster og spirea var som sne-dryss i havene. Høyt til fjells lå sneen fremdeles. Sigrid Undset var alene.

Klokken halv elleve fikk hun et hosteanfall. Og døde.

... Så har hun gått bort fra denne stormfulle verden, gått bort med hele tyngden av tidens smerte over seg...

Første økumeniske kapell i Serbia

På sykehuset i den vojvodinske byen Senta tok man for en tid siden i bruk det første økumeniske kapell i Serbia. Kapellet ble innviet av den serbisk-ortodokse metropolit-ten og den katolske biskopen i området. Her lever ortodokse og katolske kristne fredelig side om side fordi rivaliteten mellom kroa-ter og serbere ikke spiller noen rolle. De fleste katolikkene er av ungarsk avstamning.

CHRIST IN DER GEGENWART

En utstrakt hånd

Kardinal Myroslav Ivan Lubatsjevskij - overhode for Ukrainas katolske kirker av bysantinsk ritus, de såkalt unerte kirker - har gjort seg til klar talsmann for forsoning med den ortodokse kirke. I et intervju tar han avstand fra enhver form for proselyttisme blant medlemmer av andre kirkesamfunn. I et hyrdebrev for en tid siden understreket Lubatsjevskij enheten med de ortodokse om vesentlige trossannheter, og han

beklaget motsetningene som i den senere tid har flammert opp mellom de to kirker.

Ukrainas katolske kirke av bysantinsk ritus ble oppløst med vold av Stalin og tvangsinlemmet i den ortodokse. Kirken fortsatte som undergrunnskirke, og først med den politiske omveltning i Øst-Europa kunne den igjen opptre åpent. I forbindelse med tilbakeføringen av ekspropriert kirkegods har det utviklet seg sterke spenninger mellom den ortodokse og den unerte bysantinske kirke. CHRIST IN DER GEGENWART

8 Torbjørn Olsen: Verdenskatekismen på norsk

Verdenskatekismen er den blitt kalt, *Den Katolske Kirkes Katekisme*, som ble godkjent av pave Johannes Paul II 25. juni 1992, og nå foreligger på norsk - i form av en bok på godt 700 sider med 2865 'paragrafer'.

La det være sagt med en gang: Både originalproduktet og oversettelsen er en bragd som det står all respekt av! Det nøler denne anmelder ikke med å si, trass i at han aldri var (og vel heller ikke nå er) spesielt glad for prosjektet med en 'verdenskatekisme'. En slik omfattende og autoritativ fremstilling av troen smaker av sentralisme. Det kan virke som om det som burde vært den lokale og aktuelle utleggelse av troen, blir opphøyd til nivå av 'dogmer'.

Heller ikke pavens begrunnelse for utgivelsen - i den innledende apostoliske konstitusjon *Fidei depositum* - virker helt overbevisende: Bispesynoden i 1985 bad om en slik katekisme. Men dette var ikke noe sentralt tema på synoden! Bønnen er da også bare et av mange små detaljforslag som kom frem under avslutningen (to setninger i pkt.II, B, a, 4, der man også ber om at lærebøkene i teologi må være vitenskapelige og pedagogiske).

Nå kan man mot dette si at hver biskop har rett til å utgi katekisme. Først dersom katekismen utgis felles av en bispekonferanse, trenger den godkjenning fra Rom.

En katolsk katekisme har heller ikke formell status som 'bekjennesskrift'

slik tilfellet er i de lutherske kirker. Alt som står i Den katolske Kirkes Katekisme, er ikke 'ufeilbarlig'. Avvik fra den kan nok være 'villfarelser' (*error*), men er ikke uten videre 'heresi'.

Det kan også være nyttig å se hvem katekismen selv anser som sin målgruppe: "I første rekke biskopene, troens lærere og Kirkens hyrder. . . Gjennom biskopene vender den seg til dem som skal forfatte katekismer, til prester og kateketer. Den vil også være nyttig lesning for alle andre troende kristne." (12)

I et møte med de nordiske katolske teologistudentene (PSP) for et par år siden presiserte kardinal Ratzinger katekismens åpenbare og nødvendige begrensninger. Den innfrir ikke kravet til inkulturasjon og til didaktisk tilretteleggelse.

Utarbeidelse og form

Ved fremstillingen av katekismen har man på vanlig romersk vis arbeidet på fire plan: Paven personlig har initiert arbeidet og godkjent sluttproduktet. Den 'politiske styring' har skjedd gjennom en kommisjon av kardinaler og biskoper. Den praktiske utarbeidelse er overlatt en redaksjonskomité bestående av fagfolk. Dertil en omfattende høring. Bak sluttproduktet ligger bl.a. ni ulike utkast og bortimot 1000 høringsuttalelser med ca. 24.000 enkeltforslag.

Når man leser katekismen, må man begynne med overskriftene. De viser dens struktur og inneholder dertil i seg selv et budskap. Ofte består de av sita-

ter fra f.eks. en trosbekjennelse. Andre ganger kan det hete: "Mennesket er 'capex Dei' - skikket for Gud". Under hver overskrift presenteres i noen få setninger den katolske tro eller praksis på det aktuelle felt, ofte i form av en parafrase eller et sitat fra Bibelen, Det annet Vatikankonsil, den etterkonsiliære kirkerett eller liturgi. Dette suppleres med en rekke noter og utfyllende utsagn fra Bibelen, kirkefedrene og andre kirkelige og teologiske skrifter. Regelmessig dukker det opp små sammenfattende utsagn under overskriften "Kort sagt".

Katekismen fremstår som en enorm skattkiste. Ved hjelp av henvisningene utbrettes for den oppmerksomme leser store deler av teologihistoriens konklusjoner. Sentrale utsagn som man tidligere måtte til faglitteraturen for å finne, er nå blitt lett tilgjengelige. Heri ligger katekismens virkelige styrke!

Dette bekreftes av indeksen bakerst over sitater. Den fyller hele 65 sider. 17 (av de 21) økumeniske konsiler er representert; dertil 21 paver. De kirkelige forfattere omfatter naturligvis navn som Augustin og Thomas Aquinas, men også Ireneus og Johannes Chrysostomus, Thérèse av Jesusbarnet, Teresa av Jesus (av Avila), Jeanne d'Arc og John Henry Newman. Typisk er det at en fjerdedel av referansene til liturgien gjelder de orientalske liturgier.

Hva man ikke finner i katekismen, er kritiske spørsmål til Kirkens klassiske lære og til nyere offisielle lærestandpunkter, heller ikke dristige forsøk på å nyformulere troen. Mange har ment at bibelbruken ikke holder eksegetisk-vitenskapelig mål, men bare tjener til å illustrere foreliggende standpunkter. Antakelig skyldes dette heller *uenighet* enn *ukyndighet*. Kardinal Ratzinger hadde allerede på forhånd hevdet: "Det burde være klart at en katekisme ikke kan støtte seg på eksegetiske hypoteser, men må lese Bibelen med Kirken og i

Torbjørn Olsen (f. 1953) er cand.theol. fra Menighetsfakultetet, virket som prest i Den norske kirke 1980-1989. Konverterte og har vært katolsk prest i Tromsø stift siden 1991; studerer for tiden kirkerett i

Ørkesløst over håpets terskel

"Her er spørsmål om forskjellen på kristendom og andre religioner, om bønn, om Jesus som Gud, om frelsen, om det ondes problem - spørsmål som overhodet for den Romersk-Katolske kirke besvarer så vi protestanter kan si både ja og amen til mye av det - om vi bare hadde forstått det!" skriver Tor Johannes Jensen i sin anmeldelse av pavens bok "Over håpets terskel" i Indremisjonsbladet "For fattig og rik".

"Hans Hellighet er en akademisk personlighet, han kan sin teologi, filosofi og kirkehistorie. Men når han skal formidle det han vil si, har han store problemer med å få det gjennom på en popularisert måte. Det fantastiske med Evangeliet er dets enkelhet midt i det ufattelige. Paven sier selv at 'som du ser, er frelseshistorien meget enkel'. Derfor er det trist at det skjer så mye - jeg hadde nær sagt - tåkelegging. Det blir ikke enkelt slik det fremstilles her," skriver Jensen.

Tvilsom bistand?

"Mer og mer er det næringslivsinteressene som dominerer bruken av bistandsmidlene," skriver Øystein Tvetter, fagkonsulent ved Diakonhjemmets internasjonale senter. Rapporten for 1993 fra FNs Utviklingsprogram viser at denne "strategien har bidratt til å gjøre de rike rikere og de fattig fattigere". Ifølge Verdensbankens vekstprognoser vil det ta to generasjoner før afrikanerne kommer opp på det nivå de hadde i 1975".

ARBEIDERBLADET

kontinuitet med dens tro." (Herder Korrespondenz 1990, s. 342)

Katekismen består av fire hoveddeler, den første lengst (250 sider) og den siste kortest (70 sider), og den har en gjennomarbeidet temaindeks på knapt 50 sider som hjelper til å finne frem.

Første hoveddel: Trosbekjennelsen

Førte hoveddel består av to deler, en formell og en materiell. I den materielle del gjennomgås "Apostlenes symbol" (Den apostoliske trosbekjennelse) bit for bit. Bruken av dette symbol begrunnes med at det "så og si utgjør 'den eldste romerske katekisme' " (196), samtidig som det henvises til en rekke andre symboler.

Eksempelvis behandles "Forsynet og det ondes anstøt" over et par sider (309-314). Her finner man det kjente fra klassiske fremstillinger av katolsk tro og liv. Spennvidden er så stor at man får med alt fra Kristi "to viljer" (475) til den kanoniske definisjon av eremittlivet (920).

Vel så interessant er kanskje den fortgående formelle del. Hva er det som fører frem til den katolske tro vi bekjenner? Katekismen nærmer seg problematikken både filosofisk, frelseshistorisk, dogmatisk og åndelig. Siden blir vi forklart hvordan Skriften kan tolkes: bokstavelig, allegorisk, moralsk og anagogisk. Til sammen gir metodene oss skriftens mening (115-119). Skriftens *canon* blir forklart og listet opp. (120) Dessverre hopper man ganske enkelt over problematikken med de deuterokanoniske (på protestantisk hold ofte kalt 'apokryfe') skrifter.

Annen hoveddel: Feiringen av det kristne mysterium

Denne hoveddel består av en generell og en spesiell del. I hoveddelen gjennomgås de sju sakramenter og andre

liturgiske feiringer fortløpende. Men først er hele frelsesordningen blitt fremstilt som en "sakramental frelsesordning". Liturgien, som har sitt opphav og mål i Faderen, er den Hellige Ånds verk. Det handler om en "sakramental feiring av påskemysteriet".

Vignett fra Katekismen.

"Liturgien 'utføres' av 'den hele Kristus.'" (1136) Den foregår i himmelen. "Det er denne himmelske liturgi Ånden og Kirken gir oss å ta del i når vi feirer frelsens mysterium i sakramentene." (1139) "De liturgiske handlinger er ikke av privat karakter, men feires av Kirken som sådan," heter det under henvisning til siste konsil (1140). Deretter differensierer man mellom det "allmenne prestedømme" i kraft av dåpen (1141) og særtjenestene i kraft av bl.a. ordinasjonens sakrament (1142-1143). Dette er god konsilsteologi! I den spesielle del går man nærmere inn på de to former for delaktighet i Kristi prestedømme (1546-1547).

Tredje hoveddel: Livet i Kristus

Katekismens moraldel har den mest kompliserte struktur og førte allerede i forberedelsesfasen til de mest kritiske innvendinger. Dette skyldes sikkert

både avstand mellom det høyeste lære-embetets moraltenkning og det faktisk levde liv i store deler av verden i dag. Dertil kommer forskjellige moralteorier, ikke minst med ulik forståelse av samvittighetens funksjon og status.

I katekismen får man forklart den tankemodell som leder frem til Kirkens offisielle konklusjoner. Gode stikkord finner vi i kapitelloverskriftene: "Menneskets verdighet" (1700-1876). "Det menneskelige samfunn" (1877-1948) og "Guds frelse": loven og nåden". (1949-2051) Om "feilbedømmelse" heter det: "Mennesket skal alltid adlyde samvittighetens visse dom. Hvis det med vilje skulle handle i strid med den, ville det dømme seg selv. Men det forekommer at samvittigheten er uvitende og foretar feilbedømmelser av handlinger det skal foreta eller har gjort. Slik uvitenhet har en ofte ansvaret for selv. . I slike tilfeller er mennesket skyldig i det onde det gjør." (1790-1791)

Ordnet etter de ti bud blir så de enkelte moralspørsmål behandlet. Her blir de klare prinsipielle svar føyd sammen med en pastoral og tempererende holdning. Det merker man f.eks. i omtalen av selvmord (2283-90). Denne anmelder hører (visstnok sammen med paven selv) til dem som er lite glad for (den allerede meget forsiktige) åpning for dødsstraff i visse tilfeller (2266). (Kanskje bør man huske tradisjonens byrde. Formelt ble dødsstraff først under Paul VI avskaffet i Vatikanstaten!)

Selv om seksualmoralen bare er en del av moralen, tar vi med et par sitater fra det felt: "Seksualiteten angår alle sider ved mennesket på grunn av enheten mellom kropp og sjel. Særlig berører den følelseslivet, evnen til å elske og forplante seg, og mere generelt evnen til å knytte fellesskapsbånd med andre." (2332) "Kyskhets betyr en vellykket integrering av seksualiteten i menneskets indre enhet som kroppslig og åndelig vesen." (2337) "Hor er

Den hellige Franz Xaverius æres
Hvert tiende år finner en prosesjon sted til ære for den hellige Franz Xaverius i den indiske delstaten Goa i India; det er her han ligger begravet. Prosesjonen er en stor offentlig hendelse. Under fjorårets feiring 3. desember var over én million mennesker til stede, og for første gang var også ikke-kristne invitert til denne store feiringen, leser vi i *Christ in der Gegenwart*.

Og slår man opp på 3. desember i *Bønnebok for den katolske kirke*, finner man følgende opplysninger: "Franz Xaverius (1506-1552) var en av de første som sluttet seg til Ignatius av Loyola og jesuitterordenen. Han virket som misjonær i India, Ceylon, Molukkene og Japan. Han døde på vei til Kina. Pius X gjorde ham til vernehelgen for arbeidet for troens utbredelse."

Måltrettet innsats mot barnedødelighet
Verdenstoppmøtet om barn for fire år siden satte som mål at barnedødeligheten skal reduseres med en tredel innen år 2000. UNICEFs årlige "Tilstandsrapport" (1994) viser at de fleste utviklingsland vil nå flesteparten av målsettingene for 1995: Det betyr at 2.5 millioner færre barn vil dø årlig pga. underernæring og sykdommer som meslinger og polio, og minst 750.000 færre barn vil få fysiske og psykiske handicap.

10

kjønnslig omgang utenom ekteskapet mellom en fri mann og en fri kvinne. Hor strider mot menneskeverdet. . . " (2353) "*Pornografi*. . . er en alvorlig krenkelse av verdigheten til dem som hengir seg til slikt. . . Den fører alle inn i en illusjonsverden. Den er en alvorlig synd. De offentlige myndigheter bør forhindre fremstilling og salg av pornografisk materiale." (2354)

Fjerde hoveddel: Kristen bønn

Siste hoveddel er katekismens minst omstridte og mest oppbyggelige stykke. Dette utgjør en hel liten bønneskole, først systematisk, så langsetter bønnene i Fader Vår. Fremfor alt bibelhenvisningene dominerer. Men også forskjellige "veivisere" - like fra Elisja (2. Kong 2,9) - kommer til orde med sine ulike former for *spiritualitet*. (2684)

Forskjellige uttryksformer blir forklart, som "bønn i ord" (2700-2704), "meditasjon" (2705-2708) og "stille bønn" (2709-2719). Det siste forklarer St. Teresa slik: "Stille, indre bønn er etter min mening ikke annet enn fortrolig, vennskapelig omgang hvor man på tomannshånd samtaler med den Gud man vet seg elsket av."

Den norske oversettelse

Oversettelsen er foretatt på bokmål. Enkelte konservative former brukes ("den tredevte årssdag"). Nynorsk dukker opp i et sitat fra en (latinsk) hymne. (550) En god del faguttrykk er gjengitt eller tilføyd på latin, langt på vei etter forbilde av den franske utgave. (Trass i at det ennå ikke foreligger noen 'originaltekst' på latin, har f.eks. den italienske utgaven tilføyd i parentes flere slike 'originaluttrykk'. f.eks. i § 556).

Språkføringen virker helhetlig og god. I det store og hele har oversetteren gitt oss en naturlig fremstilling på norsk av de forskjellige temaer. Dette er utvil-

somt en oversetters største utfordring. I dette tilfellet har han dessuten delvis arbeidet under instruks ovenfra, og dessuten langt på vei vært nødt til å nysskape brukbare faguttrykk.

Det betyr ikke at alle detaljer er tilfredsstillende. Å gjengi *péché véniel* (det motsatte av 'dødsynd') med "mindre alvorlig synd (veniell synd, svakhetssynd)" (1854-64) er ikke tilfredsstillende. Mot uttrykket *svakhetssynd* finnes det minst fire innvendinger: 1) et psykologisk begrep innføres for å forklare teologiske forhold, 2) man knytter an til syndens årsak (her svakhet) og ikke dens følger (dvs. hvorvidt sakramental/offentlig bot er en teologisk fordring); 3) man står i fare for å avsvække *normale* synder (f.eks. vil drap i fylla på kone eller samboer måtte regnes som svakhetssynd siden det ikke er en dødsynd, jfr. § 1862); 4) svakhetssynd må eventuelt ha "alvorlig synd" (*peccatum grave*) og ikke "dødsynd" som sin motsetning. Problemet er naturligvis å finne et brukbart begrep på norsk.

Det blir også altfor innskrenkende når *l'homicide volontaire* oversettes med "overlagt drap" (2268-69). Både språklige og saklige grunner tilsier å inkludere *forsettlig* drap, da også de er "tilregnelige" (*imputable* - man kan "trekkes til ansvar for" dem, jfr. § 2269, dvs. alle drap der drapsmannen var så fri at den drepte fikk sin skjebne endelig avgjort *inne* i drapsmannen. I den betydning kan en forbrytelse være "villet", trass i at den ikke er "overlagt" (*prémédité*). Dette blir klart når man ser at "ufrivillig drap" settes opp mot *l'homicide volontaire*. (2269)

Dette terminologiske problem blir ikke mindre når "overlegg" også brukes for å oversette *propos délibéré*. (1857) Det stammer fra et latinsk dokument der det heter *deliberatus consensus*, noe som (ifølge kirkelig tenkning) normalt mangler dersom en person f.eks. handler i fylla.

Utstyr

Hver hoveddel er innledet med et gammelt, vakkert bilde fra den kirkelige kunst. Dessverre nøyer den norske utgaven seg med svart/hvitt gjengivelser. Og likevel, det norske bildet på s. 40 fra Priscillas katakombe er tydeligere enn fargebildene i mange andre utgaver.

Noteapparatet er ellers gjengitt nederst på hver side. Den norske utgaven samler dem etter hver hoveddel. Det reduserer leservennligheten. Det samme gjelder marghenvisningene som i den norske utgaven (i strid med opplysningene i §18) er trukket inn i paragrafene.

Tross disse innvendinger står det fast at utgivelsen på norsk er en bragd. Ære til biskop, oversetter og forlag!

Den Katolske Kirkes Katekisme
St.Olav Forlag 1994

Menneskelig enhet

"Profeten Esaias forkynte at Guds kjærlighet til folket - som helhet - var like sterk som hans interesse for enkeltindividet. Guds kjærlighets iver omfattet hele folkets harmoniske enhet. Men Esaias innså at måten å bygge opp og omforme det hele på, var nettopp ved å konsentrerer oppmerksomheten mer om den enkeltes behov, særlig de som var mest avhengige og marginalisert."

Ordene stammer fra kardinal Adam Maida av Detroit og ble uttalt i forbindelse med en økumenisk frokost nylig for folk fra forretningslivet, det offentlige og religiøse ledere.

Kardinalen pekte på at "Esaias var kjent med den alltid nærliggende fristelse til å henfalle til en abstraktenes religion", og kardinalen utfordret derfor sine tilhørere til "å utføre særlige kjærlighets- og rettferdig

hetsgjerninger som svar på sosiale onder".. Og han tilføyde: "Hvis vi hadde mer sans for mikrokosmos, ville kanskje også makrokosmos henge bedre sammen. De to går hånd i hånd. Den mest påtrengende innsats og kjærlighetsgjerning her og nå kan ha enorme ringvirkninger, forandre vårt samfunnsnettverk og reformere verdensordenen," sa kardinal Maida. ORIGINS

Gun Jeanne Wreden: RELIGION OG FRED

15

Religionene er dessverre ofte blitt misbrukt som påskudd for forfølgelse, undertrykkelse, terror og krig, men det er ikke religionene som skaper ufred, det er menneskene selv - når de lever adskilt fra Gud, skriver Gun Jeanne Wreden i denne artikkelen. Hun minner om at vi alle bidrar med våre liv i positiv eller negativ retning og peker på håpefulle tegn: Den økende bevissthet blant religiøse mennesker om det ansvar de har for å vise vei til de virkelige verdier og bidra til fred.

Kirken og de ikke-kristne religioner

Også når det gjelder den katolske kirkes forhold til de ikke-kristne religioner, ble det II Vatikankonsil en ny og livgivende impuls, som skulle føre til en større åpenhet enn det som har preget kirkens holdning på dette området i tidligere århundrer.

I konsildokumentet "Om de ikke-kristne religioner" omtales de øvrige store religionene med stor respekt. Det var første gang en kristen kirke uttalte seg offentlig om de øvrige religionene.

2000-årig lang misjon blant ikke-troende har nok utvilsomt resultert i kirkens store vekst og innflytelse, men samtidig har de troendes daglige samliv med mennesker fra andre religioner langsomt ført til en generell holdningsendring mot større toleranse og mindre selvgodhet.

Kirken oppfordrer til aktivt å

knytte kontakter og etablere kommunikasjon med annerledes-troende. "Ingen kan påkalle Gud som sin far uten å se alle mennesker som sine brødre," heter det i konsildokumentet, og - "den katolske kirke forkaster intet av det som er sant og hellig i (de andre) religionene."

Alt som kommer fra Gud, må kirken anse som sant og hellig, selvom dette skulle erkjennes utenfor kirkens synlige grenser. Det at alle søker den usynlige Gud, det er det som utgjør den faste grunnvoll som tillater kirken å etablere en dialog og et samarbeid med andre religioner.

Konsildokumentet er et viktig skritt i retning mot fredelig sameksistens mellom religionene. Over hele verden opprettes i dag tverreligiøse samtalefora, der man forsøker å finne fram til en felles plattform for fredsskapende arbeid.

Fred er et åndelig gode

Religionene har dessverre ofte blitt brukt som påskudd for forfølgelse, undertrykkelse, terror og krig. Man kan - tilsynelatende med god grunn

- tvile på om religionen virkelig er det beste utgangspunkt for universell fred - mye tyder på det motsatte.

Det er imidlertid ikke religionene som skaper ufred, det er menneskene selv - når de lever adskilt fra Gud. Ufred og urettferdighet er først og fremst en åndelig krise.

Pave Johannes XXIII skriver i sin encyklika "Pacem in Terris":

"Fred er et åndelig gode; den kan bare fremmes gjennom respekt for sannheten og lar seg heller lede av kjærlighet enn av egoisme ...

... Et samfunn er velordnet, effektivt og i samsvar med menneskets verdighet bare i den grad det er grunnlagt på sannhet."

Og sannheten er at det finnes en åndelig dimensjon i vår eksistens, som gjennomsyrer alt som lever og hele universet, og som vi ikke kan se bort fra, fordi det er en del av Guds skaperorden.

Fred kan ikke skapes eller opprettholdes på noen annen måte enn gjennom absolutt respekt for denne skaperordenen. Det menneskelige samfunn er først og fremst en realitet av åndelig karakter, fordi Gud er det menneskelige fellesskaps dypeste livskilde og alle tings mening og mål.

Av dette følger at den orden som kjennetegner det menneskelige samfunn, dypest sett er moralsk i sitt vesen. Denne moralske orden, hvis prinsipper er universelle, absolute og uforanderlige, har sitt egentlige grunnlag i den sanne personlige og transcendent Gud.

Den samme moralske lov som styrer menneskelivet, må også regu-

Gun Jeanne Wreden er cand.theol. fra Oslo Universitet, utdannet sykepleier og homeopat. Hun er leder for Legdominikanerne i Norge.

Vår dyrking av vinnerne

"Det henger en rest av religiøs språkbruk igjen i vårt offentlige liv," skriver Johan Stanghelle i *Vårt Land*. "Om embetsmenn heter det fremdeles at de får avskjed i nåde. En sjelden gang i unåde.

Det har slått meg mange ganger hvor lite vi har snakket om hvilke praktiske konsekvenser et begrep som nåde og barmhjertighet bør få i en stadig mer omsegripende offentlighet. For - alle vet vi hvor avhengige

vi er av nåde og tilgivelse i vårt personlige liv. Hvordan kan det da ha seg at det offentlige liv kan fortone seg så nådeløst? Jeg tror det kan henge sammen med det jeg opplever som selve grunnskaden i vårt samfunn: Vår grenseløse forakt for svakhet. Og blir vinner-dyrkelsen det norske samfunns eneste virkelige religionsutøvelse, kan det bli enda mer nådeløst i årene som kommer."

Kirkens holdninger til utgruppene
"Kirken er mitt åndelige hjem. Men jeg ser at den ikke er helt troverdig i sine holdninger overfor de menneskene den er til for," sier Leif Bremer, avtroppende Bymisjonsprest i Tromsø, til avisen *Nordlys*. Han nevner utgrupper som rusmisbrukere og homofile: "Holdninger til utgruppene representerer for meg en forskansning fra kirkens side. Den evner ikke ta inn over seg mangfoldet i det som faktisk er menneskers liv og problemer."

16

lere statenes innbyrdes forhold. Den hellige Augustin skriver i ett av sine mest betydningsfulle teologiske verk, "De civitate Dei": "Når rettferdighet settes til side - hva er da rikene annet enn røverier i stor stil?... En sann og trygg fred er bygget på Guds orden. Hvordan?

Gud befaler over sjelen, og sjelen befaler over legemet. Noen bedre orden kan ikke tenkes," sier Augustin.

Guds orden må herske i menneskenes hjerter. Det hjelper ikke om man lykkes i å utvikle et perfekt rettferdig system til regulering av den menneskelige sameksistens, så lenge det enkelte mennesket forblir den samme - forblindet av selvopptatthet, havesyke og stridslust.

Ingen lovgivning kan fjerne egoisme og uforstand. Vi kjenner alle eksemplet fra de kommunistiske idealer og deres fall.

FN's menneskerettighetserklæring vitner om menneskets gode vilje og naturlige higen etter fred.

Men det er nå over 40 år siden medlemslandene forpliktet seg til å arbeide for fred på denne måten - i mellomtiden er erklæringen blitt utvidet og gjort til en juridisk bindende lov. Likevel går det vel knapt en dag uten at menneskeverdet krenkes og fundamentale menneskerettigheter settes til side i medlemslandene.

Religionen - vårt eneste håp for fred

Meningsløse materialistiske holdninger har fulgt i sporet til den sekulariseringsprosess som lovet mennesket en ny frihet, uavhengig

av 'religionsvesenets' bremsing på individets selvtillit.

Menneskelig vellykkethet måles ut fra posisjon i samfunnet, årslønn og statussymboler. En usunn konkurransementalitet, innpodet fra barnsben av, er i seg selv en forbedelse til fiendskap, splittelse og krig.

Innenfor alle religioner våkner nå bevisstheten om det ansvar religiøse mennesker har for å vise vei til de

fordommer og øker toleransen hos dem som deltar.

Man lærer ydmykhet i forhold til det man selv står for, og respekten for annerledestroende vokser i møte med mennesker som viser oppriktighet og engasjement i forhold til sin egen religiøse tradisjon. Det knyttes vennskapsbånd, og slik oppstår et ekte grunnlag for fred.

Det er ingen som har monopol på hele sannheten - den absolutte sannhet ligger hos Gud alene. Det eneste vi trenger å vite, er at vi alle er Guds barn - at vi er en stor åndelig familie, der alle har del i den guddommelige kjærlighet.

Den guddommelige kjærlighet er den sterkeste kraft i verden - "sterkere enn døden," står det i Salomos Høysang. Den kan trenge igjennom de tykkeste murer og forsvarsverk, og den kan forandre et menneske fra å være et selvdestruktivt, ond-sinnet og asosialt vrak, til å bli et fredselkende, samfunnsnyttig medlem av fellesskapet. Men uten en slik forandring av enkeltindividet, kan det aldri bli fred i verden.

Vi bidrar alle med våre liv i positiv eller negativ retning. Det er ikke bare regjeringer og store multinasjonale konserner som har ansvar for kriser og ufred i verden - alt har sine røtter i enkeltindividets levestil og holdninger. Med vår livsførsel bidrar vi til å opprettholde urettferdige systemer, som skaper undertrykkelse og misnøye.

Hvis enkeltmennesket ikke er istand til å finne den indre fred i seg selv, vil det heller ikke herske fred i dets omgivelser, i storsamfunnet eller i verdenssamfunnet.

En moral eller etikk som ikke har

virkelige verdier og til å bidra til fred. Viktigere enn de ulike teologiske synspunkter og forklaringsmodeller er det å stå sammen om det mest grunnleggende i enhver religion - nemlig det at det finnes en åndelig virkelighet, som mennesket må forholde seg til om det skal bli istand til å utvikle sine medfødte potensialer til et fullverdig og modent menneske; det vil si et menneske som er fredsskapende.

"Salige er de som skaper fred, for de skal kalles Guds barn," heter det i Saligprisningene.

Dialog mellom representanter fra forskjellige religioner er fredsfremmende fordi de bryter ned gamle

Guds klare ord?

“Er det slik at ‘Guds klare ord’ forbyr samboerforhold?” Teologen og forfatteren Paul Leer-Salvesn stiller spørsmålet og svarer selv: “Nei, så enkel kan hverken prester eller biskoper få lov til å gjøre bibellesningen sin. Så lett er det ikke å overføre 2000-3000 år gamle samlivsmodeller til vår tid.

Hverken organister, prester eller andre kristne fritas med dette fra den forpliktelse

som ligger i kristen etikk. Du verden! Den etiske utfordring er et urovekkende imperativ for oss alle, gifte som ugifte.

Men at de som lever sammen i trofast kjærlighet, for å ta vare på hverandre og være gode mot hverandre, skal være Kirkenes syndere i særklasse fordi papirene ikke er riktige? Ikke tale om! Her må vi teologer skjerpe oss!” FÆDRELANDSVENNEN

Som de første kristne - i et multikulturelt samfunn

“Vi lever i et multikulturelt samfunn - slik de første kristne gjorde, og vi kan gjenopplage de metoder i apologetikk og evangelisering som de første kristne brukte,” sier den britiske teologen Alister McGrath til bladet “Credo”. Og hans konklusjon lyder: “Vend tilbake til det nye testamente - for inspirasjon, oppmuntring og veiledning, for det er der vi finner en misjonsrettet kirke i en flerkulturell sammenheng.”

sin forankring i noe absolutt utenfor mennesket selv, vil med nødvendighet føre til at alle sannheter blir relative og alle verdier flytende.

Menneskenes adferd og rettsbevissthet vil preges av dette, og det nedfelles i statenes lovgivning og rettspraksis. Vi behøver ikke å gå utenfor vårt eget lands grenser for å finne eksempler på dette - og det er et symptom på at Guds fred ennå ikke hersker i hjertene våre. Et virkelig rettfærdig samfunn er grunnlagt på sannhet og kjærlighet, som har sitt utgangspunkt i Gud.

Fred er et åndelig gode, derfor er det bare religionen som kan gi den ekte og varige fred. Den fred som oppnås uten religion, er overfladisk, krever store anstrengelser, store materielle og økonomiske ressurser - og den er attpåtil kun forbigående.

Jo mer adskilt fra Gud menneskene lever, desto mer splittelse, hat, vold og krig. Ubønhørlig vil materien følge naturlovene mot oppløsning, tillintetgjørelse og kaos. Religionen forsøker å bygge bro mellom den endelige sansbare virkeligheten og den evige oversanselige. Guds ånd gir materien liv og mennesket den indre og virkelige fred, som åpner hjertene, slik at egoismen blir mindre og Gudskjærligheten og nestekjærligheten større. Guds fred er det eneste utgangspunkt for rettfærdighet mellom mennesker, Guds livgivende kjærlighet det eneste som kan skape universell og varig fred ut av de kaotiske og destruktive tilstander som råder mange steder på vår klode i dag.

Fra Den norske kirkes liturgi:

Allmektige, evige Gud,
du som kan lede og bøye menneskenes hjerter.
vi ber deg:

Hjelp og styrk alle dem som i dag
har det store ansvar for fredens sak i verden.
Ta i din mektige hånd nasjonenes ledere,
vend deres hjerter til deg
og gi dem kraft i striden mot alt som forfører oss til det som ondt er.

Gi fred på jorden, og hjelp din kirke å fremme freden mellom folkene.
Vern vårt folk og våre hjem for krig og splid,
og la oss bygge og bo i frihet og fred i dette vårt kjære fedreland
som du har gitt oss.
Hjelp oss å tjene deg med troskap, og sammen med jordens folk
å stå fast i striden mot det onde.

Herre, vår Gud og Far, forbarm deg over dem
som lever i fattigdom og nød.
Lær oss å ta vare på ditt skaperverk og dele dine gaver rett.
Velsign vår konge og hans hus, vårt folk og fedreland
og våre landsmenn i det fjerne og på havet.
Hold din vernende hånd over barn og unge.
Kall konfirmantene til et liv i tro og tjeneste.
Fyll hjem og skole med din Ånd.
Gi visdom og rettsinn til alle som har ansvar i samfunnet,
og lær oss alle å arbeide til beste for hverandre.

Kom til dem som søker deg,
og til alle som kjemper med tvil og anfektelse.
Trøst de syke og sørgende,
vær nær hos de ensomme,
kom med det evige livs håp til dem som strir med døden;
miskunn deg over alle mennesker.

(Fra Bønneboken, St:Olav Forlag 1990)

Urtemedisin i kvardagen

"Alle veit at det er komplisert å vere menneske og medmenneske, men samtidig må me hugse at unaturleg er det iallfall ikkje, dette å leve saman," sier rektor og forfatter Ola Jonsmoen. Og minner oss om at "eit handtrykk, ein klem eller berre eit lite ord er sjeleleg urtemedisin i kvardagen. Skulle vi, for å avlaste fagfolk, prøve noen folkelege dropar medkjensle som samstundes kan verke slik at vi frigjer oss frå eiga frykt?"

NATIONEN

Godt nytt fra Rwanda

"Etter fleire månader med krigsbulletiner frå Rwanda har vi fått godt nytt. Fem av dei tilsette ved Bibelselskapet i Kigali som var meldt sakna, er funne i god behold", skriver Nytt om Bibelen. "Ein var lenge redd for at lang tids omsetjingsarbeid var tapt, men no er alle diskettane funne akkurat der dei vart forletne i omsetjingskontoret i sentrum av Kigali - i ein av dei få bygningane i den gata som er uskadd etter fleire månader med krigshandlingar og innbrot."

Pavelige reiseplaner 1995

Ifølge de foreløbige planer skal paven utover våren besøke Belgia (der han skulle vært i fjor), Den tsjekkiske republikk og Slovakia. I september skal han etter planene på en reise på kryss og tvers i Afrika, bl.a. til Sør-Afrika - også en reise som egentlig skulle funnet sted i fjor, etter synoden om Afrika. Man regner med at paven under sitt Afrika-besøk vil offentliggjøre et apostolisk brev om kirken i Afrika, en oppfølging av fjorårets synode.

18 Michel Beckers: En preken om bokstav og ånd

Søndag 28. august i fjor holdt sogneprest Michel Beckers sin avskjedsmesse i St. Olav domkirke i Oslo - heretter blir han å finne som sogneprest i Bergen. Hans avskjedspreken om 'Kristi legeme i vår urene hender' bør komme flere til gode enn den mange som fylte domkirken til trengsel - og vel så det! - den sollyse sensommersøndagen.

Dagens tekster var: 5 Mos 4,1-2.6-8, Jak 1,17-18.21-22.27, Mark 7,1-8.14-15.21-23.

Mens den første lesning fra 5. Mosebok nærmest er en lovsang til loven, forteller evangeliet om Jesu fortvilelse over menneskenes lovlydighet. Moses forsøker å overtale Guds folk til å overholde Loven som Gud i sin miskunn har gitt dem, fordi da vil de leve lykkelige for alltid. Mens Jesus anklager de menneskene som overholder loven nøye, og kaller dem hyklere.

Det ligger mange århundrer mellom disse to tekster, mellom den tid Moses fikk de ti-bud på Sinaifjellet og den tid Jesus reagerte så sterk på fariseernes holdning til loven.

Loven ble gitt til Israel som en beskyttelse, den var et tegn på Guds nærhet, på at Gud var med dem på deres vei til det lovede land. Loven ga dem trygghet. Men i tidenes løp begynte disse bud og forskrifter å leve et eget liv, de ble til menneskelige tradisjoner, skikk og bruk, helt uavhengig av troen på Gud. Lovens bokstav forble, mens lovens ånd forsvant. De innbilte seg at deres forhold til Gud lot seg avgrense til å overholde et sett av regler og forskrifter. Deres religion ble til en hjerteløs formalisme, til en moral uten tro. Det ytre spilte en stor rolle, uten at det rørte ved menneskenes indre.

"Dette folk ærer meg med lebene, mens deres hjerter er langt borte fra meg", sa Jesus meget skuffet. Han følte seg avvist, han var kommet til verden for å vise menneskene Guds kjærlighet og trofasthet. Sant nok ville han ikke avskaffe Loven på noen som helst måte, men den var gitt for at menneskene kunne leve som frie og ansvarsfulle mennesker med respekt for seg selv.

Loven var ment å åpne veien til livet, til det lovede land, og ikke til å legge byrder på folk og gjøre veien vanskeligere. Og det verste var at de lovkyndige brukte Hans Fars navn og autoritet for å undertrykke folk og true dem med straff. Guds frykt ble til angst som sto i veien for et tros- og tillitsforhold til Gud.

Dette problem er så gammelt som menneskeheten. Alle religioner, buddhisme, islam og også kristendommen, har det med å legge vekt på ytre saker og ting, lover og bud, og glemme hva det egentlig dreier seg om. Hele sitt aktive liv har Jesus slåss med fariseerne og vært fortvilet over deres skinnhellighet, de representerte den største fare for sann kristendom.

Disse menneskene ærer Gud med lebene, med å overholde menneske-

lige forskrifter og holde høytidelige seremonier. De spekulerer og beregner sine frelsessjanser som gamblere gjør, mens deres hjerte er lukket. De er til og med stolte over sin egen lovlydighet når de kaster stein etter spedalske og stener ihjel ekteskapsbrytere, fordi disse ifølge loven er urene og skulle ha fortjent det.

Overalt hvor de oppdaget synd og lovbrudd, sto de ferdige med en ekskommunikasjon. Da Jesus satte seg til bords med syndere og snakket med dem, fordømte de hans tilgivelse som blasfemi. Jesus var allergisk mot alle deres forskrifter. Deres Lover viste ingen nåde, mens Jesu var kommet for å bringe nåde og gi menneskene Guds nåde. Han hatet deres skinnhellighet

Han hadde mye mer sans for det spontane, det ukonvensjonelle hjertets språk til Peter, tolleren, de prostituerte, den fortapte sønn og alle de andre som ropte: Herre, vær meg synder nådig! Da var han der og hjalp folk å glemme fortiden og leve videre med sitt menneskeverd i behold.

I den annen lesning hørte vi et avsnitt fra Jakobs brev, et av de katolske brevene. Jakob var tilsyns-mann - biskop kan en si i - den meget ortodokse, jødiske menighet i Jerusalem. Han hadde den vanskelige oppgave å tolke evangeliet for de jødiske kristne og la vekt på den riktige holdning. Jakob forkynte en meget pragmatisk kristendom som handler om Lovens kjerner: Han skriver: "Ta i mildhet imot det ord som er blitt innpodet i dere, og som er mektig nok til å frelse deres sjeler. Og bedra ikke dere selv: Lev etter ordet, og nøy dere

I november skal paven til USA for å tale i anledning av FN's 50-årsjubileum. Ifølge Vatikanobservatører har paven fremdeles til hensikt å reise til Sarajevo og Beirut så snart sikkerhetshensyn tillater det. Han måtte, som kjent - og til sin store skuffelse - gi opp å nå disse to reisemålene i fjor nettopp på grunn av de svært så vanskelige sikkerhetsmessige forhold.

CATHOLIC HERALD

Det store ord om kristne grunnverdier "På mine reiser fra Genève til Oslo har jeg kastet meg over de norske avisene," forteller Gunnar Stålsett, nylig hjemvendt etter ni år ved hovedkontoret for Det Lutherske Verdensforbund. "Ofte har jeg kjent en viss undring over de problemstillinger som fremmes som aktuelle, og som skaper politiske og kirkelige bølger."

Stålsett nevner bl.a. "en tilbøyelighet til å

overdrive spørsmål som i andre kulturer behandles langt mer nyansert. Når vi tar det store ord om kristne grunnverdier i vår munn, må vi først konfronteres med spørsmål som fattigdom, undertrykkelse, folkemord og mangel på helse og utdanning. Dette er ikke politiske spørsmål som lever i et lukket ron, men det er grunnleggende religiøse spørsmål som berører hele verdensdebatten".

VÅRT LAND

ikke med å lytte til det! Å se til foreldreløse og enker i deres nød, og bevare seg selv fri for smitte fra denne verden, det er en gudstjeneste som er ren og uplettet i Gud Faders øyne!"

Hæc est vera religio: dette er sann gudstjeneste!

"Hvorfor følger ikke Jesu disipler tradisjonen fra deres fedre, men spiser med vanhellige hender", spurte fariseerne da de så at Jesu disipler spiste brød med uvaskede hender. Brød betydde noe helt spesielt for Jesus og også for jødene og oss kristne. Jesus ga seg selv som brød for verden. Han brøt seg selv som brød og la det - bokstavelig talt - i våre skitne og uverdige hender. Ved den siste nattverd vasket Jesus føttene på disiplene og erklærte dem for rene, enda han visste godt hvor urene og uverdige de egentlig var, sett innenfra.

Når Guds ord og Kristi legeme blir lagt i våre urene hender, vanheliger det oss på ingen måte, tvert om: Det hjelper oss til å verne om hverandres liv, det oppmuntrer oss å dele med hverandre.

La oss takke, Gud, for all nåde, kjærlighet og tro Han viser oss ved å bekjenne vår tro på Ham.

Fransk biskop satt til side

Biskopen av Evreux i Normandie, Jacques Gaillot, er fratatt de pastorale oppgaver i sitt bispedømme på grunn av ulydighet overfor de kirkelige autoriteter; han er i stedet utnevnt til titularbiskop av Parthenia i Mauretania. Det er særlig når det gjelder synet på homofili og abort at Gaillot gjentatte ganger har gitt uttrykk for meninger som er i strid med kirkens lære. Ifølge Vatikanets pressemelding er grunnene for avsetelsen at Gaillot, som ble biskop i 1982, de siste ti år ikke har tatt til seg de råd og innvendinger man har hatt mot hans embedsutøvelse i læremssige og pastorale spørsmål. Det heter ordrett: "Dessverre har biskop Gaillot vist seg uegnet til å utøve det enhetens embede som er en biskops første oppgave." I forbindelse med de franske biskopers ad-liminasbesøk har paven kommet med "alvorlige advarsler om ikke lenger å handle utenfor det kirkelige fellesskap". Gaillot er "gjentatte ganger blitt minnet om sine plikter som katolsk biskop," heter det i pressemeldingen.

Vatikanets beslutning har fått en blandet mottagelse i Frankrike. Formannen i Den franske bispekonferanse, erkebiskop Joseph Duval, sier at han "hele tiden har håpet at denne situasjonen ikke ville inntreffe. Det er smertelig å måtte fastslå at Gaillot ikke har vist tegn til å søke nærmere fellsskap med paven og biskopene. Jeg er lei meg på kirkens vegne." Erkebiskopen av Paris, Jean Marie Lustiger, sier at for Den franske bispekonferanse er det ikke bare smertelig at Gaillot er blitt fratatt sitt embede, det er også et nederlag at det ikke er lyktes "å hjelpe en annen til å oppfylle sitt kall". Ifølge Lustiger har Gaillot lenge befunnet seg

på en sekterisk vei, til tross for tallrike samtaler mellom ham og hans medbrødre.

Biskop Jean Vilnet av Lille i Nord-Frankrike kaller Vatikanets reaksjon "sædeles hard; takket være Gaillot har randgrupper, de utestengte og de som leter etter et håp, følt at de ble forstått". Erkebiskopen av Marseille, kardinal Coffy, beklager "den strenge avgjørelsen", og mener at "ingen av Gaillots holdninger er i strid med kirkens lære". Abbé Pierre, 'de franske uteliggeres far', kaller tiltakene mot Gaillot "en feiltagelse av den sorten som det av skjedd mange av i kirkens historie". Den omstridte tyske teologen Eugen Drewermann, som for noen år siden ble fratatt sin prestevigsel, sier at det er fordi Gaillot lever evangeliet at han vekker anstøt. Når paven skiller seg "fra flyktingenes, de arbeidsløses, de marginaliserte kvinnenes og de miskjente ungdommers biskop", risikerer han å skille seg ad fra det Gudsfolk som evangeliet henvender seg til, mener Drewermann. (*Reinischer Merkur*)

Barn som ikke vet hva lek er
Sosialøkonom Bjarne Grimsrud leder en global kampanje mot barnearbeid. Bak kampanjen står Frie Faglige Internasjonale (FFI), et LO på verdensbasis. Vi ønsker i første omgang å sette problemet på dagsordenen, sier Grimsrud til Vårt Land. Han har selv besøkt bl.a. teppeveverier i Nepal der yngste ansatte var fem år. Alle jobbet fra seks om morgenen til ti om kvelden. Dette er barn som trolig vil dø før de fyller tredve,

sier Grimsrud, som peker på at her hjemme er oppmerksomheten liten rundt problemet barnearbeid. Nå drøftes det i nasjonalfor-samlingene i USA og Australia.

Vi tror det finnes opp mot 200 millioner barnearbeidere, sier Grimsrud, "ufattelige tall"! FFI's rapport forteller om barn som ikke vet hva lek er. Grimsrud har sin base i Brussel og mottar rapporter fra FFI-medlemmer over hele kloden. Organisasjonen kaller barnearbeidets enorme omfang "verdens best bevarte hemmelighet".

Svake punkter i dagens mediedekning
"I norsk samfunnsdebatt og nyhetsbilde er det statsledere, politikere, sportsfolk og næringslivsledere som er viktige personer. Og av disse er definitivt menn både flest og mest taletrengt," sier Lars Østnor, profes-sor ved Menighetsfakultetet, i en samtale med bladet Credo. "Spørsmålet er om media i dag mer er et talerør for maktper-soner og maktinstanser enn forkjempere for de svake.

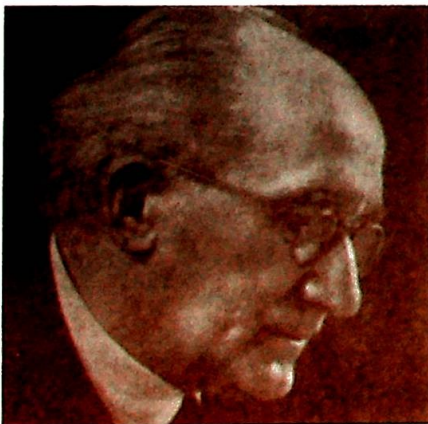
Et eksempel på de svake punkter er den

20 Baby Johannessen: Romano Guardinis Bønnens forskole -

Bønnens forskole skrevet av den italiensk-tyske professor, katolske prest og humanist **Romano Guardini (1885-1968)** har en tid foreligget i ny oversettelse på St.Olav Forlag. I 1950 ble boken utgitt i kommisjon på Dreyer Forlag. Oversettelsen den gang og nå er ved **Ørnulf Ranheimsæter**, selv katolikk. Hva er det man sier når oversettelsen er fremragende? At den er congenial - dvs. åndsbeslektet. **Ørnulf Ranheimsæter** har forsiktig modernisert oversettelsen fra 1950. Uten i en eneste setning å komme galt avsted!! **Lykkelige kan Guardini ta det med ro i det hinsidige over denne representasjonen på norsk - en oversetterbragd.**

I forordet til boken skriver Guardini helt innledningsvis: "Å be er en indre nødvendighet, nåde og oppfyllelse, - men det er også en plikt, møye og overvinnelse. Således kan vi tale om bønnens opplevelse men også om dens øvelse, om dens kilde men også om dens skole. Eller rettere sagt: Bønnens skoler, og det er mange grader."

Og så følger det da kapittel på kapittel om bønnens forberedelse

Romano Guardini (1885-1968), sentral skikkelse i den katolske fornyelse i mellomkrigstidens Europa og en viktig inspirator i etterkrigstiden.

og ordning: Guds virkelighet og bønnens grunnhandlinger; Den hellige Treenighet og bønningen; den muntlige bønn; den indre eller den betraktende bønn; forsynet; bønningen til helgenene og til Herrens mor; bønningen i avmaktstider; det kristne bønnelivs sammenheng som helhet.

Det dreier seg her om en bok som ikke er lettlest. Å lese denne boken krever ro, konsentrasjon, fordypelse og fremfor alt tid. Selv om boken bør leses i sammenheng første gang, vil leseren fort oppdage at dette er så dyptlodgende at man må gå tilbake til stoffet og lese det grundigere. Og da kan man jo velge ut det man akkurat i øyeblikket leter etter i sin fromhetsutøvelse.

Det utrolige er at Guardini - sin vanskelige teologi til tross - klarer å få leseren til å forstå bønnens mange stadier. Bare det er uhyre givende. Guardini viser simpelthen respekt for leseren ved å strø gullkorn i visdoms form ut over sidene. Det ville være helligbrøde å gi en slags handlingsbeskrivelse i denne anmeldelse. La meg heller bare gi noen få smakebiter på hva leseren

har i vente - slik at både katolikker og andre av St.Olavs kristne lesere får lyst til å ha boken på nattbordet.

Men før smakebitene et lite råd til våre katolske biskoper: Denne boken bør bli obligatorisk lesning for alle katolske prester som virker i Norge, uansett hvor lenge de har virket her - ikke bare på grunn av Romano Guardinis visdom, men fordi den norske oversettelsen gir en rettesnor om hvor nyansert og edelt norsk religiøst språk kan være.

Og her følger noen av Guardinis visdomsord:

"Den som mener det redelig med sitt Gudsforhold, ser snart at bønningen ikke bare er et uttrykk for vårt indre, som realiserer seg av seg selv, men også - og i første rekke - en tjeneste som skal utføres i troskap og lydighet. Således må den øves og villes."

"Også om bønnens varighet var det meget å si. Fremfor alt må den ha tid til å komme igang, utfolde seg, nå til indre oppfyllelse, og klinge ut. Blir den for kort, får den karakter av noe uviktig. Den blir uærbødig. Dens enkelte akter, tanker og ord fyllbyrdes ikke riktig, slites fort, og hjertet vet snart ikke lenger hva alle disse tomme handlinger egentlig skulle føre til. . . Stadig på ny griper man seg i at den tid som syntes så knapp under bønningen, at man ubetinget måtte bryte av, etterpå står til disposisjon for de overflødigste ting."

"For egentlig lever ikke mennesket - om vi kan si det slik, oppad ut fra seg selv, men nedad fra noe over seg. Ve det menneske som ikke mere har noe over seg! Å lovprise Gud vil si å stige opp til det som mennesket egentlig lever ved."

begrensede rolle barn spiller i media. Hederlige unntak finnes: NRK har sine barneprogrammer, Vårt Land har sine barneintervjuer, og Aftenposten har Simon Flem Devold. Men det er et himmelropende misforhold mellom det at barn og ungdom utgjør ca. en fjerdedel av landets befolkning, og den spalteplass og sendetid som barnekulturen tildeles.

Barnerelaterte nyheter er mer enn incesttilfeller, trafikkulykker og barnevernssaker. Barns verden er full av følelser, tanker og erfaringer, spennende kulturelle uttrykk som nær sagt aldri får noe plass. Noe tilsvarende kan sies om kvinnene. Disse er fremdeles statistert i medias ulike scener. De deler skjebne med barn: Deres erfaringer og perspektiver kommer sjeldnere til orde enn menns."

**Giroblanketter
for
abonnement
på
St. Olav
utsendes med det første.**

til fordypelse

21

"Guds vesen er uuttømmelig. For den betraktende ånd og den levende religiøse erfaring, avslører der seg stadig nye sider, og til hver av dem kan menneskehjertet gi sitt tilsvarende."

"Da må vi ikke glemme at den bedendes egen vilje gjemmer seg i hver bønn - og ikke bare den gode, den berettigede lengsel etter væren og liv, handlingens og skapergjerningens spenning, men den onde, den som søker sitt eget, som gjør vår egen tilværelse til verdens midtpunkt og underordner alt sitt eget begjær. Denne vilje lever også i den bønn som kaller på Gud. Skal vår bønn altså bestå for den Hellige, Altets Herre, må den stille seg inn under Hans dom og være rede til å bli avvist eller forvandlet av Ham."

"Så snart bønnen er oppfylt, blir den til takksigelse. Også den kommer fra hjertet som en selvfølgelighet. Med den svarer mennesket på Guds gaver. Og vi skal ikke takke bare når en bønn er oppfylt, men alltid. . . Ut fra Guds frihet er verden blitt til, og denne frihet er kjærlighet, derfor skal vi svare den med takk. . . Alt som skjer, fyllbydes etter naturens og åndens lover, men disse lovene er bare verktøy i hånden på Guds skapende frihet og uttrykk for denne skapergjernings

pålitelighet. Alt som skjer, kommer som gave; således kan og skal vi også takke for alt."

La det være nok med disse gjengivelser av hensyn til St. Olavs spalteplass. *Bønnens forskole* kommer vi ikke utenom som bekjennende kristne. Det er min oppriktige konklusjon. Boken fyller et tomrom - i hvert fall hos denne anmelder.

Takk også til forlaget for typografi, grafisk utforming, format og papirvalg. Og for at det på de vel 200 sidene bare finnes 3 - sier og skriver tre - ubetydelige små trykkfeil.

Til leserne av denne anmeldelse: Få denne boken på ditt nattbord så raskt som mulig. Der er rettledning og visdom på hver eneste side. Guardini viser hvorledes vi kan gi en ny dimensjon til vårt bønneliv.

Og nøler vi, så har Guardini ord for det også: ". . . denne bok vil overhodet aldri trenge på, men stadig bare vise hva det dreier seg om. I åndelige ting er iveren visstnok viktig, men like viktig er den besinnelse som vet å vente, til tiden er inne. . ."

*Romano Guardini:
BØNNENS FORSKOLE
St. Olav Forlag 1993*

Fastetiden står for
døren:

En sultedag -
eller to?

Sulte én dag -
eller kanskje to
og føle hva sult er,
den som så mange må tåle.

Sulte én dag -
eller kanskje to
og finne min plass
i menneskenes felleskap.

Sulte én dag -
eller kanskje to
og vite at jeg er ett
med Kristus,
Din sønn.

*(Fra boken "Gott, der mich atmen
läßt", Herder Verlag 1994)*

Ukløkt av paven?

Fra massemedia vil man vite at den frittalende franske biskop av Evreux, Jacques Gaillot, av Paven - nærmere bestemt Vatikanets Kongregasjon for biskopene - er fratatt sitt bispedømme og har gått over til å være biskop 'in partibus', dvs. at han har et bispedømme på papiret. Etter Det annet Vatikan-konsil burde det være umulig å frata en biskop hans bispedømme på den måten. Ifølge min teologiske veileder er det opprørende i denne saken at Paven behandler en biskop som om han var en vanlig funksjonær!

Biskop Gaillot regnes for å være en from katolikk som samtidig har skrevet bøker med kritikk av enkelte ting som kommer fra Kirkens sentrale ledelse. Han har ikke veket tilbake for å kalle det Kirkens krise. Han har

sagt rett ut at Paven (alene) ikke er Kirken - noe vi nok mange kan være enige i. Kirken er heldigvis mer enn den øverste styrende person!

Biskop Gaillot er en kirkeleder som har hatt et meget godt forhold til media. Jeg har selv hørt intervjuer med ham på fransk TV og er blitt fascinert av denne biskops uredde tale, men samtidig faste kirketilknytning.

Hvor fant man så den tilsidesatte biskop etter hendelsen? Jo, i et fattigstrøk av Paris hvor han solidariserer seg med hjemløs, arbeidsledig ungdom som hadde okkupert tomme leiegårder. Og media var til stede. Hva han sa til media? Omtrent dette: "Man kan ikke ta fra meg min kristne tro og min forpliktelse. Jeg har fortsatt tenkt å la høre fra meg." *Baby Johannessen*

Liturgisk kalender

FEBRUAR

Ons 22 APOSTELEN PETERS STOL -
1 Pet 5,1-4/ Matt 16,13-19
Tor 23 (St. Polykarp). Sir 5,1-8/
Mark 9,41-50
Fre 24 Sir 6, 5-17/ Mark 10,1-12
Lør 25 Sir 17,1-15/ Mark 10,13-16
(Norske Tidebønner - uke 4)
Søn 26 8. SØNDAG I DET ALMINN-
LIGE KIRKEÅR - Sir 27,4-7/
1 Kor 15,54-58/ Luk 6,39-45
Man 27 Sir 17,24-29/ Mark 10,17-27
Tir 28 Sir 35,1-12/ Mark 10,28-31

MARS

Ons 1 Askeonsdag (faste og abstinens)
Joel 2,12-18/ 2 Kor 5,20-6,2/
Matt 6,1-6.16-18
Tor 2 5 Mos 30,15-20/ Luk 9,22-25
Fre 3 Jes 58,1-9a/ Matt 9,14-15
Lør 4 Jes 58,9b-14/ Luk 5,27-32
(Norske Tidebønner - uke 1)
Søn 5 1. SØNDAG I FASTEN -
5 Mos 26,4-10/ Rom 10,8-13/
Luk 4,1-13
Man 6 3 Mos 19,1-2.11-18/
Matt 25,31-46

Tir 7 Jes 55,10-11/ Matt 6,7-15
Ons 8 Jona 3,1-10/ Luk 11,29-32
Tor 9 Est 14,1.3-5.12-14/ Matt 7,7-12
Fre 10 Esek 18,21-28/ Matt 5,20-26
Lør 11 5 Mos 26,16-19/ Matt 5,43-48
(Norske Tidebønner - uke 2)
Søn 12 2. SØNDAG I FASTEN -
1 Mos 15,5-18/ Fil 3,17-4,1/
Luk 9,28-36
Man 13 Dan 9,4b-10/ Luk 6,36-38
Tir 14 Jes 1,10.16-20/ Matt 23,1-12
Ons 15 Jer 18,18-20/ Matt 20,17-28
Tor 16 Jer 17,5-10/ Luk 16,19-31
Fre 17 1 Mos 37,3-4.12-13.17-28/
Matt 21,33-43.45-46
Lør 18 Mik 7,14-15.18-20/
Luk 15,1-3.11-32
(Norske Tidebønner - uke 3)
Søn 19 3. SØNDAG I FASTEN -
2 Mos 3,1-15/ 1 Kor 10,1-12/
Luk 13,1-9
Man 20 2 Kong 5,1-15/ Luk 4,24-30
Tir 21 Dan 3,25.34-43/ Matt 18,21-35
Ons 22 5 Mos 4,1.5-9/ Matt 5,17-19
Tor 23 Jer 7,23-28/ Luk 11,14-23
Fre 24 Hos 14,2-10/ Mark 12,28-34
(Norske Tidebønner - uke 4)
Lør 25 HERRENS BEBUDELSE -
Jes 7,10-14/ Heb 10,4-10/
Luk 1,26-38
(Norske Tidebønner - uke 4)

Søn 26 4. SØNDAG I FASTEN -
Josva 5,10-12/ 2 Kor 5,17-21/
Luk 15,1-32
Man 27 Jes 65,17-21/ Joh 4,34-54
Tir 28 Esek 47,1-9.12/ Joh 5,1-16
Ons 29 Jes 49,8-15/ Joh 5,17-30
Tor 30 2 Mos 32,7-14/ Joh 5,31-47
Fre 31 Visd 2,1.12-22/
Joh 7,1-2.10.25-30

Retrett med Brother Andrew

"En langstrakt, litt lut skikkelse, en lyttende ro i holdning og vesen, varme og vemod i øynene, glød og iver bak lavmælte ord. Slik er Brother Andrew, presten som var med å stifte 'Brothers of Charity', den mannlige gren av Mor Teresas voksende ordensfamilie." Det skrev St.Olav høsten 1992 da Brother Andrew ledet økumeniske samlingsdager på Mariaholm i regi av Mor Teresas Medarbeidere. Siste uke i april i år blir det nye samlingsdager.

Brother Andrew er i dag en slags farende sjelesørger, fri for jordisk gods og fast oppholdssted. "Det gir frihet og glede og tid til å være sammen med Gud - og ved hans nåde være noe for andre," sa Brother Andrew sist han var her. De som traff ham den gangen, vet at han øser av rike kilder; hans budskap er enkelt, men ikke 'billig'. "Vi vil så gjerne høste fruktene uten å betale det de koster. Og kjærlighet koster," sier Brother Andrew. Nærmere tid og sted for samlingsdagene kommer i neste nr. av St.Olav.

Bønnens apostolat i mars:

For dem som marginaliseres på grunn av samfunnsmekanismene og urettferdige økonomiske systemer.

For at trosiveren må vokse i Afrikas unge kirker.

Neste nummer utgis 28. mars. Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt

Faste medarbeidere:

Olav Egil Aune

Liv Greni

Brian McNeil c.r.v.

Albert Raulin o.p.

Gunnel Vallquist

ISSN 0802-6726

Akersveien 14, 0177 Oslo

Redaksjon: Tlf. 22 20 72 48

Ekspedisjon: Tlf. 22 20 72 26

Årsabonnement (Norge): kr. 200,—

Øvrige europeiske land: kr. 220,—

Andre verdensdeler: kr. 230,—

Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.

Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 0807 2046480

23

**St.
OLAV**

BOKHANDEL

Akersveien 14, 0177 Oslo
Telefon: 22 20 72 48
Fax: 22 36 02 63

BESTILL PÅSKELYSENE I GOD TID!

*Vi kan levere lys fra 30-120 cm
med 10% bivoks.
Be om lysbrosjyre*

FAKTABØKER OM KIRKEN:
The Modern Catholic Encyclo-
pedia, ib. kr. 648,-
Our Sunday Visitor's CATHOLIC
ENCYCLOPEDIA hf. kr. 556,-

The Concise Oxford Dictionary of
the Christian Church, hf. kr. 174,-
The Oxford Dictionary of Popes,
hf. kr. 152,-

SYMBOL LEX. Over 1000 forskjel-
lige oppslagsord og et utfyllende
navneregister gir deg en innføring i
symbolenes verden, hf. kr. 320,-

SYMBOLORDBOG. Hva er et sym-
bol andet end et håndgribelig tegn
på en uhåndgribelig virkelighet,
hf. 388,-

KATOLSK mini LEKSIKON,
HF. KR. 298,- (dansk).

FRA HAMMER TIL KORS. 1000 år
med kristendom. Brytningstid i
Viken, ib. kr. 248,-

Åpningstider:

Mand-Fred.: 10.00-17.00.

Lørd. 10.00-14.00.

Vi sender over heie landet.

MALERMESTER
utfører allslags maler- og tapetserarbeider

GEORG FOERSTER

Tlf.: 22 15 54 26/22 15 56 06

Vennligst meld
adresseforandring
til

St.Olavs ekspedisjon,
Akersvn. 5, 0177 Oslo
tel.: 22 20 72 26

A / S NORSKE SHELL

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING 22 66 59 00 – SERVICE 22 66 58 60 – 22 66 58 61

CARITAS | NORGE

DEN KATOLSKE KIRKES HJELPEORGANISASJON

Fagerborggaten 17, 0360 Oslo, Tlf.: 22 60 77 75

Gavekonti:

Postgiro: 0814 5 00 40 64 – Bank: 7041.05.13976

Blikk på tiden

To ganger tiltredes - og et klikk

St.Olavs lesere tør ha lagt merke til at det har vært en ikke helt lykkelig debatt i det nordenfjeldske - med noen luftninger også her sørpå - om hvor katolikkene skal feire sin Olsokmesse i år. Akkurat en slik strid var det vel ingen som ønsket nettopp i dette jubileumsår for 1000-års gudstjenestefeiring i vårt land! Men nå ser det hele ut til å ha løst seg: Det blir enkel katolsk morgenmesse i Nidarosdomen, ingen høytidelig festmesse på ettermiddagen slik mange hadde håpet. Til gjengjeld kan alle være økumeniske sammen om kvelden når biskop Finn Wagle inviterer til økumenisk gudstjeneste.

Så langt, så nøkternt. Og det er godt å holde hodt kaldt i slike sammenhenger. Men vi vedgår likevel at vi ble varme om hjertet da den edle ridder Magne Skjæråsen i debattens relative hete trakk sin lanse til forsvar for litt katolsk festliturgi og røkelse i Nidarosdomen formedelst de tusen år. Under overskriften "En messe verd?" minnet Aftenpostens gyldne spaltist om at det under reformasjonen her hjemme var "lutheranske kirkefolk som enten ødela de katolske kirkers praktfulle interiører, også Nidarosdomen, eller bortførte klenodiene til Danmark". Og "da skulle det ikke være for mye å låne bort huset en kveldstimes tid?" undret Skjæråsen.

Vi tillater oss et lite og ganske hevnfritt og triumfalistisk "tiltredes". Og husker samtidig takknemlig på noen andre ord som nådde oss da 'far' Skjæråsen i arkivopptak var radioens "Kveldstanker" i januar mørket. "Du er sjøl en liten en, du treng sjøl en storebror," sa Einar Skjæråsen med stemme myk som en skogsti.

I norsk sammenheng er vi katolske kristne 'en liten en'. Og vi kvitterer

gjerne med et smil til en storebror som 'rødde veg så folk fekk komma fram', for å sitere, litt ukonsist, fra Alf Prøysens storebrorsvers.

Om vi katolikker er få her hjemme, så mydrer det av dem på Filipinene: rundt 85 prosent av landets 65-70 millioner innbyggere (tallene variere i våre kilder) er katolikker. Skjønt er de det? En artikkel fra NTB-AP (Norsk Telegrambyrå - Associated Press, om noen skulle trenge tydning) forut for pavens besøk på Filipinene nylig, kunne få en til å lure, for her ble det katolske nærmest redusert til en svak ferniss over svart magi, heksedoktorer og allslags overtro.

"Det kan godt være det er en kjerne av sannhet i dette - jeg mener at ikke alle de 85 prosent er så helt ortodokse i sin kristendom," skrev pater Kjeld Arild Pollestad i et innlegg i Vårt Land som trykket NTB-oppsettet. "Men da må man i sannhetens navn også tenke over hvordan det står til i vår egen vestlige verden. Hvordan er det for eksempel med de 95 prosent lutheranere i vårt eget land? Hvor mange av dem er ateister eller agnostikere? Hvor mange tror på sjelevandring eller astrologi? Hvor mange lever fjernt fra den kristne moral? Summa summarum tror jeg filippinerne ville komme særdeles godt ut av en slik sammenligning," noterer Pollestad - ikke uten

grunn. Han har nemlig mange av dem i sin menighet i Tønsberg, og "de hører til de mest trofaste. Filippinerne har i det hele tatt mye å lære oss om hvordan troen og hverdagslivet hører sammen," fastslår pater Pollestad. Og undertegnede nikker nok et "tiltredes".

Og minnes de mange underlige svar norske aviser bringer når de på forsommeren har spurt fem på gaten om "hvorfor vi feirer pinse?" Om én av de fem har en svak peiling, er det stort.

Siden vi allerede har vært inne på NTB, tar vi nok en runde. "Nå kan du få syndenes forlatelse hjemme i stua, i hvert fall hvis du er PC-frelst," meldte byrået her forleden - vi leste meldingen i Aftenposten den 20/1. "Et lite datafirma i Düsseldorf har laget programmet 'hjelp til skriftemål'. Det inneholder et elektronisk synderegister over 250 handlinger som kan være årsak til sjelekval. Når PC-brukeren klikker på sin mus på den synd han eller hun har begått, kommer det en bønn på skjermen. Den kan man lese og få syndsforlatelse." Så står det vitterlig.

Selv om det er forskjell på katolsk og luthersk skriftemålspraksis, er dette hverken det ene eller det andre. Her har det tydeligvis klikket. For flere enn musen.

Men vi bekjenner gjerne at tallet 250 virker umiddelbart imponerende på en relativt fantasiløs vanesynder!

Observatoria

CONFSSIONALS John Ryan

